

ΑΝΩΤΑΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ Δ.ΕΛΛΑΔΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΘΕΜΑ:ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΓΝΩΣΗ ΤΟΥ
ΚΟΙΝΟΥ ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ ΛΟΓΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ**

**TITLE: A STUDY OF PUBLIC AWARENESS OF
SPEECH-LANGUAGE PATHOLOGY**

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΕΣ:ΚΑΣΤΑΜΟΝΙΤΗ ΕΛΕΝΗ

ΡΑΛΟΓΛΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ

ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: ΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ

ΠΑΤΡΑ 2014

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ:

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.....	2
Ευχαριστίες.....	3
I. ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	4
II. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	6
III. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ.....	8
A. Σύλλογοι Λογοθεραπείας.....	8
B. Τμήματα Λογοθεραπείας.....	13
IV. ΛΟΓΟΘΕΡΑΠΕΙΑ.....	16
A. Γενική πληροφόρηση του κοινού από το διαδίκτυο.....	17
B. Στάδια ανάπτυξης της επικοινωνίας.....	18
C. Ταξινόμηση των διαταραχών του λόγου.....	21
V. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ.....	22
A. Ερευνητικός σχεδιασμός.....	22
B. Δείγμα.....	22
C. Όργανα μέτρησης.....	22
D. Διαδικασία μέτρησης.....	23
E. Ποσοτική / ποιοτική ανάλυση των αποτελεσμάτων.....	23
VI. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ.....	24
A. Συζήτηση των αποτελεσμάτων.....	65
B. Περιορισμοί/Συστάσεις.....	71
VII. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	72
VIII. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	74

Ευχαριστίες

Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε θερμά την εποπτεύουσα καθηγήτρια Κα. Γεωργοπούλου Σταυρούλα για την πολύτιμη βοήθειά της, την υπομονή, το χρόνο που μας αφιέρωσε και για την καθοδήγησή της καθ' όλη την διάρκεια εκπόνησης της εργασίας μας.

Ακόμα ευχαριστούμε θερμά όλους αυτούς που συμμετείχαν στην έρευνα. Συγκεκριμένα όλα τα άτομα στα οποία χορηγήθηκαν τα ερωτηματολόγια που αφιέρωσαν τον χρόνο τους και μας βοήθησαν στην διεξαγωγή της έρευνας.

Τέλος, θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τις οικογένειές μας, για την πολύπλευρη βοήθεια και την υποστήριξη τους όλα αυτά τα χρόνια.

I. ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα έρευνα επικεντρώνεται στην ευαισθητοποίηση και στις γνώσεις που έχει η ελληνική κοινωνία πάνω σε θέματα λογοθεραπευτικού περιεχομένου. Στόχος της εργασίας είναι να δοθεί ένα ερωτηματολόγιο, το οποίο εμπεριέχει ερωτήσεις, οι απαντήσεις των οποίων δείχνουν το εάν και κατά πόσο το δείγμα έχει γνώσεις και προσωπικές εμπειρίες από τον τομέα της λογοθεραπείας.

Στο πρώτο μέρος της εργασίας, το θεωρητικό, γίνεται μια ιστορική αναδρομή της επιστήμης της λογοθεραπείας. Έπειτα παρατίθενται οι ορισμοί κάποιων εκ των διαταραχών που χρήζουν λογοθεραπευτικής βοήθειας καθώς και η πρακτική εφαρμογή της λογοθεραπείας σε παιδιά και σε ενήλικες.

Στη συνέχεια ακολουθεί το ερευνητικό μέρος, το οποίο αποτελείται από τον τρόπο διεξαγωγής της έρευνας, την περιγραφή του δείγματος που έλαβε μέρος καθώς και την στατιστική ανάλυση των αποτελεσμάτων από τα ερωτηματολόγια που συλλέχθηκαν από 200 άτομα. Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζεται και η συζήτηση των αποτελεσμάτων που προέκυψαν από την παρούσα έρευνα και η σύγκριση αυτών με προηγούμενη έρευνα.

Ολοκληρώνοντας τη μελέτη αυτή παραθέτουμε κάποιες προτάσεις για τη βελτίωση μιας μελλοντικής έρευνας όπου θα μπορούσε να γίνει μια πιο εκτενής ανάλυση της γνώσης του κόσμου όσον αφορά την επιστήμη μας, με μεγαλύτερο ηλικιακό εύρος και το δείγμα να προέρχεται από περισσότερες πόλεις τις Ελλάδας, καταλήγοντας έτσι σε πιο αναλυτικά και έγκυρα αποτελέσματα.

I. SUMMARY

The aim of this research project is to examine the level of public awareness and knowledge of the Greek population concerning the field of speech language pathology. The basic tool used for this project is a questionnaire which was administered to 200 individuals over 18 years of age.

At the beginning of this thesis details regarding the speech therapy science, definitions of basic speech therapy disorders and any practical use of speech therapy on children and adults are discussed.

In the research part a complete description of the study design – study group, age, type of questionnaire- and the results of this project can be found. Additionally a discussion regarding the results can be found.

Finally suggestions are being made for future research. A larger sample size from other Greek cities and with a broader age range could possibly provide us with more detailed and valid results.

II. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η λογοθεραπεία είναι μια σχετικά νέα επιστήμη στο χώρο της υγείας. Αν και η εξέλιξη της έχει προχωρήσει σημαντικά ως προς την αναγνώριση, την παρέμβαση και την θεραπεία πολλών διαταραχών, η ενημέρωση και η ευαισθητοποίηση του κόσμου έχει μείνει σε αρχικό στάδιο.

Η έλλειψη διεπαφής επιστήμης και κοινού πάνω στα θέματα της λογοθεραπείας αποτελεί τροχοπέδη για την παροχή ουσιαστικής αρωγής από την λογοθεραπευτική επιστήμη καθώς εμποδίζεται η πρόληψη και η αντιμετώπιση των διάφορων διαταραχών.

Η έρευνα που έχει γίνει για τον τομέα της ενημέρωσης και της ευαισθητοποίησης σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να θεωρηθεί επαρκής. Στο εξωτερικό, συγκεκριμένα στο Λονδίνο, διεξάχθηκε το 1985 από τους B.W. Breadner, G.A. Warr-Leeper and S.J. Husband μια σχετική μελέτη καθώς επίσης και στο πανεπιστήμιο της Minnesota βρίσκεται σε εξέλιξη η συλλογή δεδομένων από ένα αντίστοιχο ερωτηματολόγιο. Σχετικές έρευνες που αφορούν στην ενημέρωση του κόσμου πάνω στο πεδίο της λογοθεραπείας έχουν γίνει στοχεύοντας κάθε φορά σε μεμονωμένες διαταραχές ή αναλύοντας και συγκρίνοντας τις γνώσεις που έχουν επαγγελματίες του κλάδου της παιδείας και της υγείας σε σχέση με το ευρύ κοινό. Τέτοιου είδους μελέτες είναι οι: LESSER,HASSIP “Knowledge and opinions of speech therapy in teachers, doctors and nurses”, Amanda Sullivan, Patricia L. Cleave “Knowledge of the Roles of Speech-Language Pathologists by Students in Other Health Care Programs”, Maria McManus and Paula Devine “Dementia: public knowledge and attitudes”, Karola Dillenburger, Julie-Ann Jordan and Lyn McKerr “Autism Spectrum Disorder: Public awareness and attitudes”, Dennis M. Ruschello, Norman J. Lass and Julianne Brown “College students’ perceptions of stutterers”.

Στην Ελλάδα, μέχρι στιγμής, δεν έχει γίνει καμία έρευνα που να αποσκοπεί στην γνώση που έχει η κοινωνία πάνω στο πεδίο της λογοθεραπείας. Αν και μεγάλο

ποσοστό γνωρίζει την επιστήμη της λογοθεραπείας, λίγοι είναι αυτοί που έχουν επαρκή γνώση ως προς το αντικείμενό της, γεγονός που θεωρείται ανησυχητικό.

Η παρούσα έρευνα διεξάχθηκε για να γίνει γνωστό κατά πόσο οι Έλληνες είναι ευαισθητοποιημένοι σε λογοθεραπευτικά θέματα και ποιά μερίδα αυτών έχουν γνώσεις όσον αφορά στη λογοθεραπεία, με ποιες ασθένειες ασχολείται ο κλάδος και με τι εύρος ηλικιών. Απώτερος σκοπός είναι, να δημιουργηθούν βάσεις για την ενημέρωση των Ελλήνων ώστε να αναγνωρίζουν τις διαταραχές που χρήζουν λογοθεραπευτικής προσέγγισης, επιτυγχάνοντας μέσω αυτού την έγκυρη και άμεση παρέμβαση.

III. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

A. Σύλλογοι Λογοθεραπείας

Στην Ελλάδα σήμερα υπάρχουν τρεις αναγνωρισμένοι σύλλογοι λογοθεραπείας. Οι σύλλογοι αυτοί είναι, ο Πανελλήνιος Σύλλογος Λογοπεδικών-Λογοθεραπευτών (Π.Σ.Λ.), ο Πανελλήνιος Σύλλογος Λογοθεραπευτών- Ειδικών Παιδαγωγών (Π.Ε.) και ο Σύλλογος Επιστημόνων Λογοπαθολόγων-Λογοθεραπευτών Ελλάδας (Σ.Ε.Λ.Λ.Ε.).

Ο Πανελλήνιος Σύλλογος Λογοπεδικών- Λογοθεραπευτών (Π.Σ.Λ.), ιδρύθηκε το 1982 και μέχρι το τέλος του 2013 είχε 700 εγγεγραμμένα μέλη σε όλες σχεδόν τις γεωγραφικές περιφέρειες της Ελλάδας. Τα χαρακτηριστικά του Π.Σ.Λ.:

- Είναι ο επιστημονικός – επαγγελματικός - συνδικαλιστικός φορέας που εκπροσωπεί τους έλληνες λογοπεδικούς (θεραπευτές λόγου, λογοθεραπευτές, λογοπαθολόγους) στην Ελλάδα και στο εξωτερικό
- Είναι αναγνωρισμένος από το ελληνικό κράτος και από την Ευρωπαϊκή Ένωση.
- Είναι μέλος του Διεθνούς Συλλόγου Λογοπεδικών και Φωνιάτρων (International Association of Logopedists and Rhoniatrists - IALP).
- Είναι ιδρυτικό μέλος της Μόνιμης Επιτροπής Λογοπεδικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (CPLOL - LCSTL)

Ο σκοπός του Π.Σ.Λ. σύμφωνα με το καταστατικό του είναι:

- Η με κάθε νόμιμο μέσο εξυπηρέτηση και προαγωγή των ηθικών, πνευματικών και γενικότερα των επαγγελματικών και οικονομικών συμφερόντων των μελών του, η ανάπτυξη στενών δεσμών αλληλεγγύης και συναδελφικότητας και η εξύψωση των μελών σε συνάρτηση προς τα εκπαιδευτικά και επιστημονικά συμφέροντα αυτών.
- Η έρευνα και η μελέτη των προβλημάτων που απασχολούν την επιστήμη της λογοθεραπείας στην Ελλάδα και η προαγωγή, υποστήριξη και καθιέρωση

αυτής της επιστήμης μέσα στα παγκόσμια προβλεπόμενα και παραδεδεγμένα πλαίσια.

Ü Η ανάπτυξη του συνδικαλιστικού πνεύματος και της συνεργασίας των μελών του

Οι βασικοί στόχοι του Π.Σ.Λ είναι να συνεργάζεται με άλλους επαγγελματικούς φορείς εντός και εκτός συνόρων που έχουν παρόμοιους με αυτόν σκοπούς. Επιπλέον, υποβάλλει και αναπτύσσει προτάσεις για τα ζητήματα που αφορούν στα μέλη του και την Λογοθεραπεία ως ειδική και ξεχωριστή επιστήμη. Ένας ακόμα στόχος είναι να οργανώνει και να συμμετέχει σε διεθνή και πανελλήνια συνέδρια, σεμινάρια και άλλες συγκεντρώσεις που έχουν παρεμφερείς σκοπούς με τον Π.Σ.Λ καθώς και να οργανώνει συναντήσεις και εκδηλώσεις μελέτης και έρευνας με σκοπό τη περαιτέρω ενημέρωση και γνώση πάνω σε θέματα λογοθεραπείας. Τέλος πραγματοποιεί ανακοινώσεις δια του τύπου και κάθε είδους δημοσιεύσεις, εκδόσεις περιοδικών και βιβλίων καθώς και ενημερωτικού δελτίου για τα μέλη του.

Ο δεύτερος σύλλογος που ιδρύθηκε το 1997 είναι ο **Πανελλήνιος Σύλλογος Λογοθεραπευτών- Ειδικών Παιδαγωγών Πτυχιούχων Πανεπιστημίων (Π.Ε.)** και έχει την έδρα του στην Θεσσαλονίκη. Μέλη του συλλόγου είναι όλοι οι επιστήμονες Λογοθεραπευτές Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης και πλέον δέχεται και Λογοθεραπευτές των Τεχνολογικών Ιδρυμάτων της Ελλάδας.

Ο σκοπός του Πανελλήνιου Συλλόγου Λογοθεραπευτών- Ειδικών Παιδαγωγών Πτυχιούχων Πανεπιστημίων σύμφωνα με το καταστατικό του είναι:

Ü Ο σύλλογος επιδιώκει και προάγει την επιστημονική και επαγγελματική κατοχύρωση και αποκατάσταση των μελών του και ενδιαφέρεται για την επίλυση προβλημάτων επιστημονικής και επαγγελματικής φύσης. Ασχολείται δε με γενικότερα θέματα που αφορούν στον επιστημονικό – επαγγελματικό κλάδο των Λογοθεραπευτών (ΠΕ).

- Û Ο σύλλογος υποστηρίζει τα οικονομικά συμφέροντα των μελών του και διαπραγματεύεται για αυτά με φορείς, ασφαλιστικούς οργανισμούς, υπουργεία κλπ.
- Û Ο σύλλογος στηρίζει και προάγει τα ηθικά, πνευματικά και επιστημονικά συμφέροντα των μελών του. Βοηθάει στην ανάπτυξη συναδελφικότητας και συνδικαλιστικού πνεύματος.
- Û Ο σύλλογος στηρίζει την πνευματική – επιστημονική ανύψωση επί θεμάτων που αφορούν στον επιστημονικό κλάδο της Λογοθεραπείας αλλά και γενικότερα διοργανώνοντας συζητήσεις, ημερίδες, συνέδρια των οποίων το περιεχόμενο εντάσσεται στο γενικότερο πλαίσιο των δραστηριοτήτων του επιστημονικού – επαγγελματικού κλάδου των λογοθεραπειών.
- Û Για την επίτευξη των σκοπών του συνεργάζεται με σωματεία και συλλόγους άλλων συναφών επιστημονικών – επαγγελματικών κλάδων της ημεδαπής και της αλλοδαπής.
- Û Ο σύλλογος μπορεί να ενταχθεί σε ομοσπονδίες Λογοθεραπευτών ευρωπαϊκού ή διεθνούς επιπέδου, ή να συνάψει σχέσεις με συλλόγους (σωματεία) άλλων χωρών, των οποίων όμως το καταστατικό δεν αντίκειται στο δικό του.
- Û Συνεργάζεται και προάγει τη συνεργασία με σωματεία ΑΜΕΑ και αναπτύσσει δραστηριότητες που αποσκοπούν στη βελτίωση των συνθηκών ζωής των ΑΜΕΑ. Βελτιώνει συνεχώς το γνωστικό επίπεδο των μελών του, ώστε να κατανοούν πλήρως τα προβλήματά των.
- Û Ενημερώνει το κοινό επί θεμάτων που αφορούν στον επιστημονικό κλάδο της λογοθεραπείας και προσπαθεί να προφυλάσσει το κοινό από ανάρμοστες, αντιδεοντολογικές επαγγελματικές πρακτικές.
- Û Ενημερώνει τα μέλη του διαρκώς επί επιστημονικών, επαγγελματικών, νομικών, οικονομικών θεμάτων και μπορεί, κατόπιν αποφάσεως της Γ.Σ. να εκδώσει εφημερίδα επιστημονικού περιεχομένου.
- Û Για την επιδίωξη των σκοπών του ο σύλλογος επιτρέπεται να χρησιμοποιεί μόνο νόμιμα μέσα.

Στόχος του είναι η προώθηση της επιστήμης της Λογοθεραπείας ως ανεξάρτητου επιστημονικού κλάδου καθώς και η προώθηση των Λογοθεραπευτών με σκοπό την διαρκή βελτίωση της επιστημονικής τους κατάρτισης για την καλύτερη αντιμετώπιση των ατόμων που παρουσιάζουν διαταραχές στον λόγο (παιδιών, εφήβων και ενηλίκων). Ακόμη ενημερώνει το κοινό- γονείς σε θέματα που αφορούν στον τομέα της Λογοθεραπείας. Για την επίτευξη αυτών των στόχων διοργανώνει σεμινάρια, ημερίδες και συνέδρια στα οποία λαμβάνουν μέρος επιστήμονες από την Ελλάδα και το εξωτερικό. Επιπλέον, είναι σε συνομιλίες με τα υπουργία Υγείας και Παιδείας και Θρησκευμάτων και κάνει βήματα για να προαγάγει τα συνδικαλιστικά ενδιαφέροντα των Λογοθεραπευτών και άλλα θέματα που αφορούν τη Λογοθεραπεία και τους Λογοθεραπευτές.

Ο τρίτος Σύλλογος ιδρύθηκε το 2002 από τους απόφοιτους των Τ.Ε.Ι. Λογοθεραπείας και είναι ο **Σύλλογος Επιστημόνων Λογοπαθολόγων-Λογοθεραπευτών Ελλάδας(Σ.Ε.Λ.Λ.Ε.)**. Πρόκειται για έναν επιστημονικό και επαγγελματικό Σύλλογο που κύριο στόχο έχει την προώθηση της επιστήμης της Λογοθεραπείας. Σήμερα αριθμεί περισσότερα από χίλια μέλη. Ο ΣΕΛΛΕ είναι μέλος του International Association of Logopedists and Phoniatrists (IALP).

Η 11η Μαΐου θεσπίστηκε το 2013 από τον ΣΕΛΛΕ ως η Πανελλαδική Ημέρα Λογοθεραπείας και εορτάζεται ανά την Ελλάδα με ημερίδες ενημέρωσης και δωρεάν ατομικές συναντήσεις με επιστήμονες λογοθεραπευτές.

Οι στόχοι του Συλλόγου σύμφωνα με το καταστατικό του είναι:

- ü Η με κάθε νόμιμο μέσο, εξυπηρέτηση και προαγωγή των ηθικών, πνευματικών και γενικότερα επαγγελματικών και οικονομικών συμφερόντων των μελών του. Η ανάπτυξη στενών δεσμών αλληλεγγύης και συναδελφικότητας και η εξύψωση των μελών σε συνάρτηση προς τα εκπαιδευτικά και επιστημονικά συμφέροντα αυτών.

- ü Η έρευνα και η μελέτη των προβλημάτων τα οποία απασχολούν την επιστήμη της λογοθεραπείας στην Ελλάδα και η προαγωγή, υποστήριξη και καθιέρωση αυτής της επιστήμης μέσα στα παγκόσμια πλαίσια.
- ü Η ανάπτυξη του συνδικαλιστικού πνεύματος και της συνεργασίας των μελών του.

B. Τμήματα Λογοθεραπείας

Στην Ελλάδα σήμερα υπάρχουν τρία τμήματα Λογοθεραπείας που λειτουργούν στα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα της Πάτρας, των Ιωαννίνων και της Καλαμάτας/ Πελοποννήσου. Το πρώτο τμήμα Λογοθεραπείας ήταν του Τ.Ε.Ι. Πάτρας και λειτούργησε το έτος 1996, οι πρώτοι φοιτητές του τμήματος αποφοίτησαν το 2001. Το περιεχόμενο των σπουδών αφορά στην εκπαίδευση σε θέματα παθολογίας λόγου, ομιλίας και φωνής με ένα πρόγραμμα υποδομής στη γλωσσολογία, ιατρική, ψυχολογίας, τις νέες επιστήμες και την πρακτική άσκηση.

Η διάρκεια των σπουδών είναι τέσσερα έτη, μέσα από τα οποία παρέχεται στον φοιτητή η επιστημονική κατάρτιση μέσα από μια σειρά μαθημάτων θεωρητικής διδασκαλίας, εργαστηριακών μαθημάτων, εργασιών καθώς και παρακολούθηση κλινικών οι οποίες πραγματοποιούνται σε νοσοκομεία, ειδικά σχολεία ιδρύματα και στην κλινικές Λογοθεραπείας του εκάστοτε τμήματος. Η κλινική άσκηση εποπτεύεται από Λογοθεραπευτές, καθηγητές ή συνεργάτες των τμημάτων, με σκοπό την αξιολόγηση, διάγνωση και αποκατάσταση ασθενών από τους σπουδαστές. Στο τελευταίο εξάμηνο σπουδών ο φοιτητής υποχρεούται να κάνει την εξάμηνη πρακτική του άσκηση και την πτυχιακή του εργασία.

Στην εισαγωγή του στην σχολή, ο φοιτητής περνάει μια συνέντευξη και κάποιες εξετάσεις κατά τις οποίες αποκλείονται φοιτητές από το τμήμα αν παρουσιάζουν κώφωση- βαρηκοΐα, δυσαρθρία, τραυλισμό, εγκεφαλοπάθειες που επηρεάζουν την λειτουργία λόγου- άρθρωσης ή παθολογική φωνή.

Τα τμήματα Λογοθεραπείας συνεργάζονται με άλλους φορείς όπως με παιδίατρους, παιδοψυχίατρους, νευρολόγους, ωτορινολαρυγγολόγους, ψυχολόγους, νηπιαγωγούς, δασκάλους και άλλους ειδικούς ώστε να γίνεται η ανίχνευση, η διάγνωση και η αποκατάσταση των προβλημάτων του Λόγου της Ομιλίας και της Φωνής στα παιδιά προσχολικής και σχολικής ηλικίας και να προλαμβάνονται τα παραπάνω προβλήματα σε πρώιμα στάδια. Η συνεργασία αυτή είναι ουσιαστικής σημασίας επειδή μπορούν να αποφευχθούν ενδεχόμενες αρνητικές επιπτώσεις στην

ψυχολογική και κοινωνική ανάπτυξη των παιδιών με γλωσσικές διαταραχές καθώς και στη σχολική τους επίδοση.

Μετά την αποφοίτησή τους από το τμήμα Λογοθεραπείας, τα επαγγελματικά δικαιώματα των αποφοίτων σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1 του ΠΔ 96/2002 (ΦΕΚ 82 τ.Γ') λένε ότι «Οι πτυχιούχοι του Τμήματος Λογοθεραπείας της Σχολής Επαγγελματιών Υγείας και Πρόνοιας των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Τ.Ε.Ι.) φέρουν τον επαγγελματικό τίτλο "Λογοθεραπευτές ή Θεραπευτές του Λόγου" και απασχολούνται αυτοδύναμα ή σε συνεργασία στους τομείς του γνωστικού αντικείμενου της Λογοθεραπείας, δηλαδή της επιστήμης που έχει ως γνωστικό αντικείμενο τη μελέτη, έρευνα και εφαρμογή επιστημονικών γνώσεων γύρω από την Ανθρώπινη Επικοινωνία-Φωνή, Ομιλία, Λόγο (προφορικό, γραπτό), μη λεκτική επικοινωνία - και τις διαταραχές αυτής, καθώς και τις διαταραχές των καταποτικών κινήσεων του στοματοφάρυγγα.»

▼ ΠΑΤΡΑ

Το Τμήμα Λογοθεραπείας του Τ.Ε.Ι. Πατρών λειτουργεί από το 1996 και είναι το πρώτο από τα τρία Τριτοβάθμια Εκπαιδευτικά Ιδρύματα τετραετούς φοίτησης στην Ελλάδα.

Κατά τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους 2013-2014 ο αριθμός των φοιτητών που είναι εγγεγραμμένοι στο Τμήμα ανέρχεται στους 740, ενώ έως τώρα έχουν αποφοιτήσει 880 λογοθεραπευτές.

▼ ΙΩΑΝΝΙΝΑ

Το Τμήμα Λογοθεραπείας του Τ.Ε.Ι. ΗΠΕΙΡΟΥ ιδρύθηκε με το Π.Δ. 200 Φ.Ε.Κ.179/ 16-09-99 και δέχτηκε τους πρώτους φοιτητές το ακαδημαϊκό έτος 2000-2001, σύμφωνα με το σχέδιο ανάπτυξης του Ιδρύματος. Ανήκει στη Σχολή Επαγγελματιών Υγείας & Πρόνοιας (Σ.Ε.Υ.Π.) του Τ.Ε.Ι. ΗΠΕΙΡΟΥ, που εδρεύει στα Ιωάννινα.

Το Τμήμα Λογοθεραπείας είναι ένα από τα τρία ελληνικά τμήματα Ανώτατων

Τριτοβάθμιων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων. Σήμερα, 1080 φοιτητές παρακολουθούν το σύγχρονο πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος, ενώ μέχρι στιγμής έχουν αποφοιτήσει από το τμήμα 122 λογοθεραπευτές.

▼ ΚΑΛΑΜΑΤΑ

Το νεότερο τμήμα Λογοθεραπείας ιδρύθηκε το 2009 στο Τ.Ε.Ι. Καλαμάτας και είναι ένα από τα τρία Εκπαιδευτικά Ιδρύματα τετραετούς φοίτησης στην Ελλάδα. Το τμήμα Λογοθεραπείας σύμφωνα με το σχέδιο «Αθηνά» τίθεται σε μεταβατικότητα μέχρι το 2018 και μέχρι τότε παραμένει στο Τ.Ε.Ι. Καλαμάτας/ Πελοποννήσου.

Στο τμήμα Λογοθεραπείας σήμερα είναι εγγεγραμμένοι 280 φοιτητές και μέχρι στιγμής έχουν αποφοιτήσει από το τμήμα 16 λογοθεραπευτές.

IV. ΛΟΓΟΘΕΡΑΠΕΙΑ

Πολλοί έχουν προσπαθήσει να ορίσουν την έννοια της λογοθεραπείας και να προσδιορίσουν τα όρια των αρμοδιοτήτων ενός λογοθεραπευτή. Οι περισσότεροι από αυτούς τους ορισμούς είναι ακριβείς αλλά εμείς διαλέξαμε να παραθέσουμε τον ορισμό που έχει δώσει ο Πανελλήνιος Σύλλογος Λογοπεδικών- Λογοθεραπευτών (Π.Σ.Λ.) ο οποίος είναι:

«Ο Λογοπεδικός είναι ο επιστήμονας, που φέρει την ευθύνη της πρόληψης, αξιολόγησης, θεραπείας και επιστημονικής μελέτης της ανθρώπινης επικοινωνίας και των διαταραχών, που συνδέονται με αυτή. Μέσα σε αυτό το γενικό πλαίσιο, η ανθρώπινη επικοινωνία περιλαμβάνει όλες τις λειτουργίες που έχουν σχέση με την κατανόηση και την έκφραση του προφορικού και γραπτού λόγου, καθώς επίσης και με όλες τις κατάλληλες μορφές μη λεκτικής επικοινωνίας.»

A. Γενική πληροφόρηση του κοινού από το διαδίκτυο

Κατά την διαδικασία αναζήτησης πληροφοριών από το διαδίκτυο για την λογοθεραπεία διαπιστώσαμε ότι υπάρχουν πολλά άρθρα από ανεξάρτητους λογοθεραπευτές τα οποία αφορούσαν κατά κύριο λόγο στα παιδιά και κυρίως στους γονείς ενημερώνοντας τους σχετικά με το πότε χρειάζεται ένα παιδί να επισκεφτεί λογοθεραπευτή. Χαρακτηριστικά, παρατηρούμε πως αναζητώντας πληροφόρηση σχετικά με τη λογοθεραπεία, εμφανίστηκαν πλειάδα λογοθεραπευτικών γραφείων αλλά και κέντρων.

Ειδησεογραφικά φαίνεται ότι η λογοθεραπεία είναι ένα επάγγελμα που έχει ζήτηση τόσο εντός όσο και εκτός συνόρων. Επιπροσθέτως παρατηρούμε ότι η λέξη λογοθεραπεία είναι άμεσα συνυφασμένη με τη λέξη «δυσλεξία» καθώς παρατηρήσαμε ότι τα περισσότερα άρθρα στο διαδίκτυο αναφέροντας σε αυτή.

Τελευταίο, αλλά όχι λιγότερο σημαντικό, οφείλουμε να αναφέρουμε ότι οι λογοθεραπευτές στην Ελλάδα εργάζονται χωρίς κανέναν έλεγχο, χωρίς κανέναν αρμόδιο φορέα να πιστοποιήσει την επιστημονική τους κατάρτιση. Προβληματισμό προκαλεί η μη ύπαρξη άδειας άσκησης επαγγέλματος την οποία δεν κατοχυρώνει το Υπουργείο Υγείας παρ'όλες τις προσπάθειες και των τριών συλλόγων λογοθεραπείας γεγονός που δημιουργεί ποικίλα προβλήματα. Αρχικά, δεν προστατεύει τους λογοθεραπευτές και τα δικαιώματά τους, δεν αναγνωρίζει τα ακαδημαϊκά και επαγγελματικά τους προσόντα και εν συνεχεία, αφήνει μη καταρτισμένους επαγγελματίες να ασκούν το επάγγελμα των λογοθεραπευτών με αποτέλεσμα πολλές φορές να μην υπάρχει σωστή θεραπευτική αντιμετώπιση παιδιών και ενηλίκων. Η ανεξέλεγκτη λογοθεραπευτική παρέμβαση από μη καταρτισμένους επαγγελματίες εγκυμονεί κινδύνους για την ψυχοκινητική εξέλιξη, την υγεία ακόμα και την ζωή των ασθενών.

B. Στάδια ανάπτυξης της επικοινωνίας

Η καλή λεκτική επικοινωνία με τον περίγυρο είναι απαραίτητη για την ομαλή συναισθηματική και κοινωνική ανάπτυξη του παιδιού. Ο λόγος είναι το βασικό θεμέλιο της λεκτικής και μη λεκτικής επικοινωνίας και βοηθάει το παιδί να έρθει σε επαφή και να ανταλλάξει γνώσεις και εμπειρίες τόσο με την οικογένεια, το σχολείο, τους φίλους όσο και με την κοινωνία.

Για τους παραπάνω λόγους είναι σημαντικό να γνωρίζουμε και να μπορούμε να διαχωρίσουμε την φυσιολογική εξέλιξη στην ανάπτυξη του λόγου από τις αποκλίνουσες συμπεριφορές.

Παρακάτω παρατίθενται τα στάδια ανάπτυξης της επικοινωνίας των παιδιών 0-5 ετών σύμφωνα με την Αμερικάνικη ένωση Λογοπαθολογίας και Ακουολογίας (ASHA):

Ως 6 μήνες:

- Αντιδράει σε δυνατούς ήχους και κινεί οφθαλμούς προς κατεύθυνση ήχων
- Χαμογελάει (ως 3 μηνών) και γελάει (ως 6 μηνών)
- Αναγνώριση της φωνής οικείων προσώπων
- Αντιδράει σε μουσικά παιχνίδια
- Βγάζει ήχους (ως 3 μηνών) και βαβίζει (ως 6 μηνών)
- Κλαίει με διαφορετικό τρόπο για διαφορετικές ανάγκες (από 3-6 μηνών)

Ως τον 1^ο χρόνο:

- Γυρνάει στην κατεύθυνση ήχων
- Αρχίζει να ακούει πιο προσεκτικά όταν του μιλάνε
- Αναγνωρίζει λέξεις και δείχνει αντικείμενα
- Ακολουθεί απλές εντολές (π.χ. έλα)
- Πιο εκλεπτισμένο βάβισμα και πιο μεγάλο σε διάρκεια
- Χρησιμοποιεί ήχους για να κερδίσει προσοχή
- Ξεκινάει να λέει 2-3 πρώτες λέξεις

Ως το 2^ο χρόνο:

- Καταλαβαίνει απλές ερωτήσεις και εντολές
- Ενδιαφέρεται να ακούσει και να κατανοήσει απλές μικρές ιστορίες
- Λέει όλο και περισσότερες λέξεις
- Χρησιμοποιεί συνδυασμούς 2-3 λέξεων

Ως τον 3^ο χρόνο:

- Κατανοεί αρκετές έννοιες (π.χ. πάνω- κάτω)
- Ακολουθεί πιο πολύπλοκες εντολές (π.χ. πήγαινε πάνω και φέρε το βιβλίο)
- Ακούει και κατανοεί μεγαλύτερες ιστορίες
- Χρησιμοποιεί συνδυασμούς 3-4 λέξεων
- Η ομιλία δεν είναι ακόμα απόλυτα “καθαρή” αλλά είναι κατανοητή από το οικογενειακό περιβάλλον

Ως τον 4^ο χρόνο:

- Ακούει και ανταποκρίνεται σχεδόν σε κάθε σας συνομιλία
- Απαντάει σε όλο και πιο πολύπλοκες ερωτήσεις
- Μιλάει για διάφορες δραστηριότητες και εξιστορεί μικρές ιστορίες
- Η ομιλία του είναι όλο και πιο “καθαρή”
- Χρησιμοποιεί πολλές προτάσεις με 5 ή παραπάνω λέξεις

Ως τον 5^ο χρόνο:

- Ακούει και ανταποκρίνεται σε μεγαλύτερες ιστορίες
- Ρωτάει περισσότερες ερωτήσεις
- Μιλάει με μεγάλες και πολύπλοκες προτάσεις
- Αρθρώνει σωστά σχεδόν όλα τα σύμφωνα, εκτός ίσως από κάποια πιο δύσκολα “ρ” και συμπλέγματα
- Μπορεί να μάθει τραγουδάκια και ποιηματάκια σχετικά εύκολα
- Χρησιμοποιεί γενικώς σωστή σύνταξη και γραμματική

Το κάθε παιδί είναι μοναδικό και γι' αυτό μικρές αποκλίσεις από το φυσιολογικό δεν θα έπρεπε να μας ανησυχούν. Το να υπάρξει κάποια διακύμανση σχετικά με τον χρόνο κατάκτησης κάποιας δεξιότητας, θα πρέπει να μας προβληματίζει σε περίπτωση που αυτή υπερβαίνει το διάστημα των έξι μηνών.

C. Ταξινόμηση των διαταραχών του λόγου

Παρακάτω παρουσιάζεται η ταξινόμηση των διαταραχών του λόγου σύμφωνα με τον οδηγό σπουδών του Α.Τ.Ε.Ι. Πάτρας και παραθέτονται ενδεικτικά μερικές από τις διαταραχές που αντιπροσωπεύουν την κάθε κατηγορία:

- Αναπτυξιακές γλωσσικές διαταραχές όπως ο αυτισμός και η ειδική γλωσσική διαταραχή
- Διαταραχές φώνησης, οι οποίες χωρίζονται σε δυο κατηγορίες: τις οργανικές και τις μη οργανικές. Παραδείγματα είναι η λαρυγγίτιδα και η υπερκινητική δυσφωνία
- Διαταραχές ροής όπως ο τραυλισμός και η ταχυλαλία.
- Αφασίες και συναφείς διαταραχές όπως διαταραχές ακουστικής κατανόησης και διαταραχές κατονομασίας.
- Νευρογενείς κινητικές διαταραχές ομιλίας όπως δυσαρθρία και απραξία.

V. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

A. Ερευνητικός σχεδιασμός

Στόχος του ερευνητικού σχεδιασμού, ήταν η εξακρίβωση της ευαισθητοποίησης και της γνώσης του κοινού όσον αφορά την επιστήμη της λογοθεραπείας. Για τον σκοπό αυτό έγινε μια έρευνα με την χορήγηση ερωτηματολογίου σε δείγμα 200 ατόμων και στην συνέχεια έγινε στατιστική ανάλυση των αποτελεσμάτων. Οι ερωτήσεις του ερωτηματολογίου διαμορφώθηκαν σύμφωνα με τους βασικούς τομείς της λογοθεραπείας αλλά και των ελληνικών δεδομένων.

B. Δείγμα

Το δείγμα αποτελούνταν συνολικά από 200 άτομα τα οποία παρέμειναν ανώνυμα καθ' όλη την διάρκεια της διεξαγωγής της έρευνας. Οι ερωτηθέντες προέρχονται κυρίως από την πόλη της Πάτρας και της Θεσσαλονίκης και το εύρος ηλικιών τους κυμαίνεται από 18 μέχρι 65 έτη. Το δείγμα συλλέχθηκε με την μέθοδο της χιονοστιβάδας, στην αρχή μοιράστηκε σε γνωστούς με μοναδική παράμετρο ο ερωτηθέντας να μην είναι λογοθεραπευτής και στην συνέχεια προωθήθηκε και σε άλλους.

C. Όργανα μέτρησης

Χορηγήθηκε ένα ερωτηματολόγιο το οποίο περιείχε 34 ερωτήσεις και το οποίο συμπληρώθηκε ανώνυμα. Οι πρώτες 6 ερωτήσεις αφορούσαν προσωπικά δεδομένα του δείγματος. Οι επόμενες 16 ερωτήσεις αφορούσαν στη γενική γνώση του κοινού όσων αφορά την επιστήμη της λογοθεραπείας. Οι τελευταίες 12 ερωτήσεις ήταν εξειδικευμένες στον τομέα της λογοθεραπείας και αφορούσαν ασθένειες λογοθεραπευτικού περιεχομένου τόσο σε παιδιά όσο και σε ενήλικες.

D. Διαδικασία μέτρησης

Τα ερωτηματολόγια χορηγήθηκαν ηλεκτρονικά και στα 200 άτομα και υπήρχε χρονικό περιθώριο συμπλήρωσής τους 10 ημερών. Όσοι πήραν μέρος στην έρευνα μπορούσαν να το συμπληρώσουν μέσω του διαδικτύου στην ηλεκτρονική φόρμα που αναρτήθηκε στον ιστότοπο “students only” , ο οποίος είναι ειδικά σχεδιασμένος για την δημιουργία ερωτηματολογίων και άρθρων.

E. Ποσοτική / ποιοτική ανάλυση των αποτελεσμάτων

Χρησιμοποιήσαμε το Microsoft Office Excel για την ανάλυση των αποτελεσμάτων. Έπειτα με την χρήση του ίδιου προγράμματος έγιναν οι πίνακες, τα γραφήματα και οι πίτες για τις απαντήσεις που έδωσε το δείγμα των 200 ατόμων σε κάθε ερώτηση του ερωτηματολογίου.

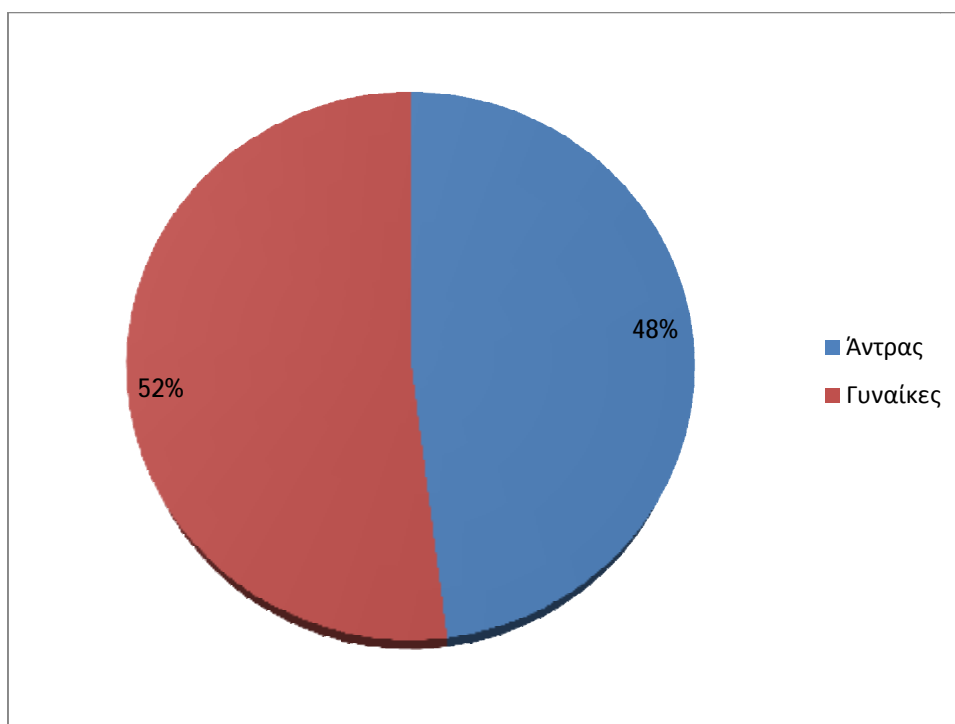
VI. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Στην έρευνα έλαβαν μέρος 200 άτομα, μεγάλο ποσοστό των οποίων προέρχονταν από δύο πόλεις (Πάτρα –Θεσσαλονίκη).

Από την ανάλυση και την στατιστική επεξεργασία των δεδομένων προέκυψαν τα ακόλουθα αποτελέσματα:

1. Φύλο

Το 48% του δείγματος είναι άνδρες και το 52% είναι γυναίκες.

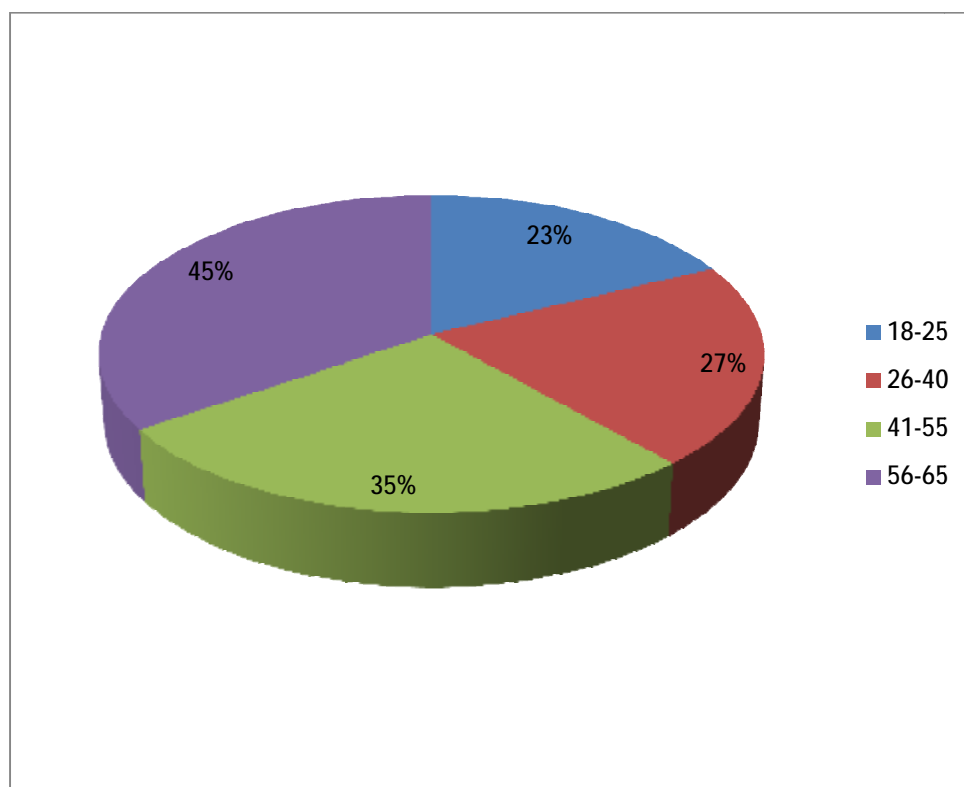
2. Ηλικία

Το 23% του δείγματος είναι ηλικίας 18-25.

Το 27% είναι ηλικίας 26-40.

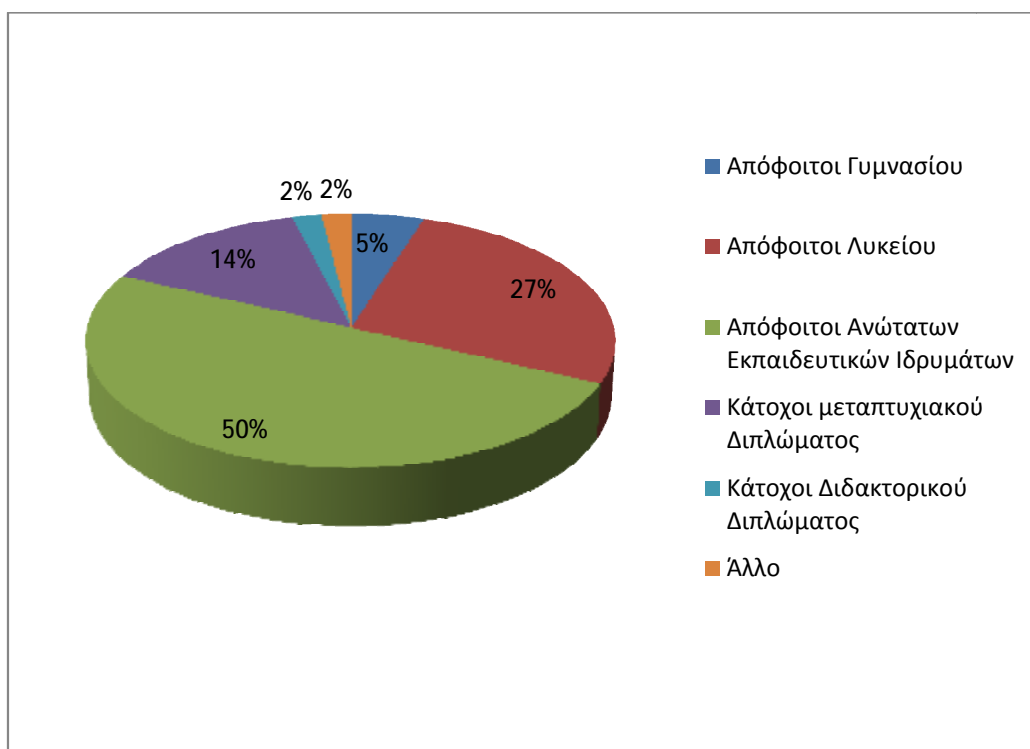
Το 35% του δείγματος είναι ηλικίας 41-55.

Και το 45% του δείγματος έχει ηλικία 56-65.

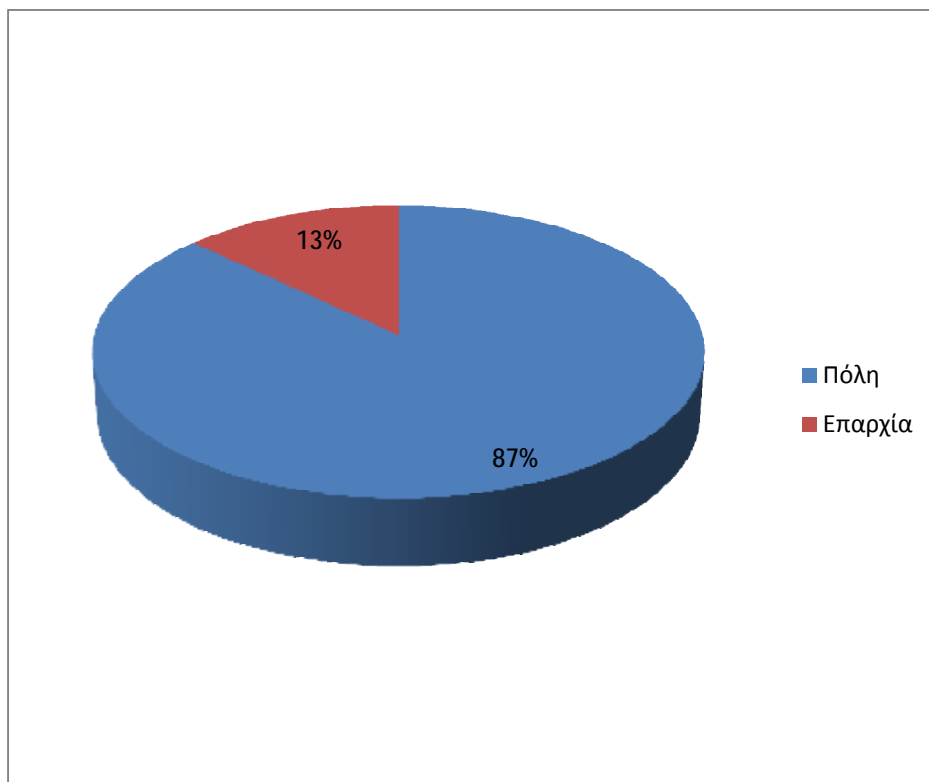
3. Ποιο είναι το μορφωτικό σας επίπεδο.

Από το δείγμα το 5% είναι απόφοιτοι γυμνασίου, το 27% απόφοιτοι λυκείου, το 50% απόφοιτοι ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, το 14% κάτοχοι μεταπτυχιακού διπλώματος, το 2% κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος και το 2% απόφοιτοι άλλων σχολών όπως ΙΕΚ και μετεκπαίδευση στο Διδασκαλίο Αθηνών.

4. Τόπος διαμονής

Το 87% του δείγματος διαμένει σε πόλη , ενά το 13% στην επαρχία.

5. Ποια από τις παρακάτω κατηγορίες περιγράφει καλύτερα το συνολικό μηνιαίο οικογενειακό σας εισόδημα:

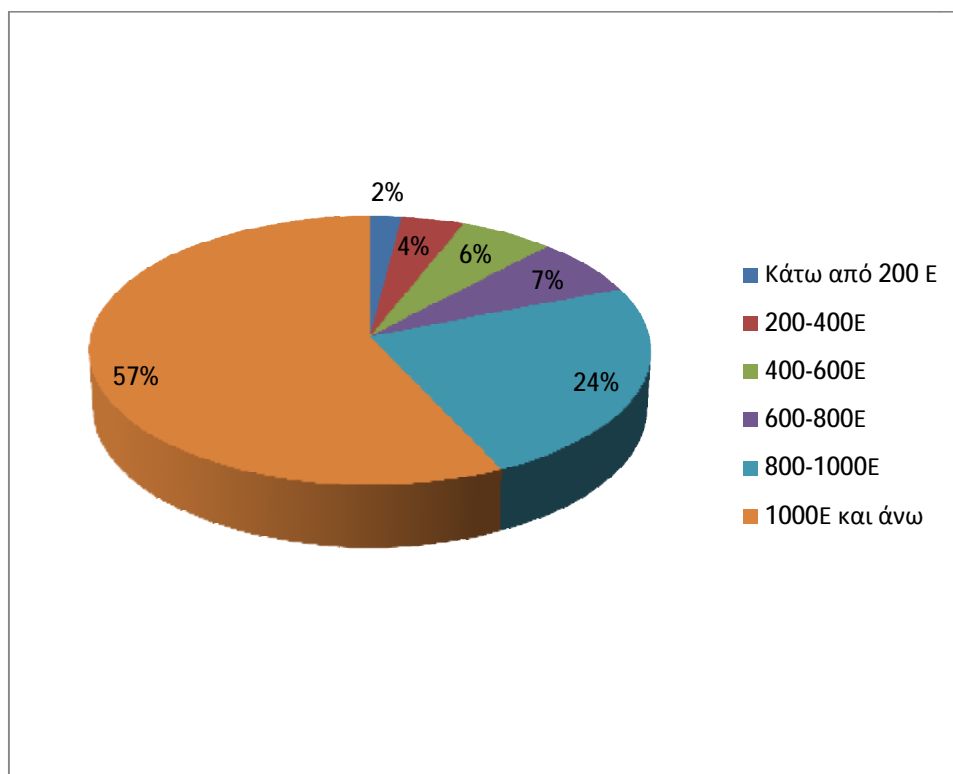
Το 2% του δείγματος έχει συνολικό μηνιαίο εισόδημα κάτω από 200Ε. Το 4% έχει συνολικό μηνιαίο εισόδημα 200Ε-400Ε.

Το 6% έχει συνολικό μηνιαίο εισόδημα 400Ε-600Ε.

Το 7% έχει συνολικό μηνιαίο εισόδημα 600Ε-800Ε.

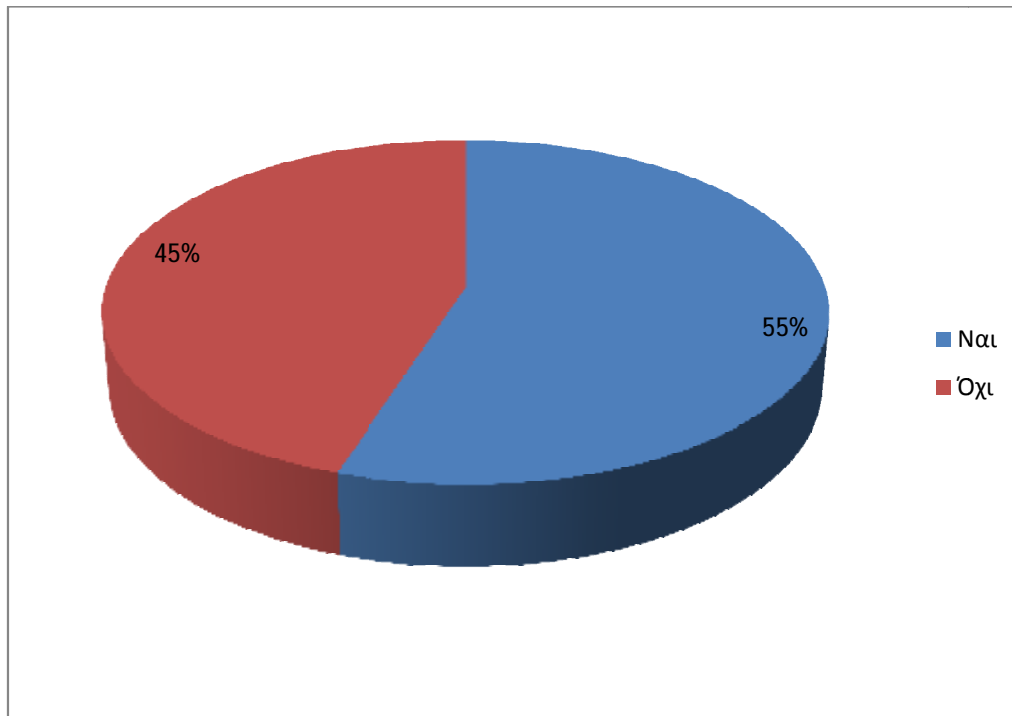
Το 24% έχει συνολικό μηνιαίο εισόδημα 800Ε-1000Ε.

Το 57% έχει συνολικό μηνιαίο εισόδημα άνω των 1000Ε.

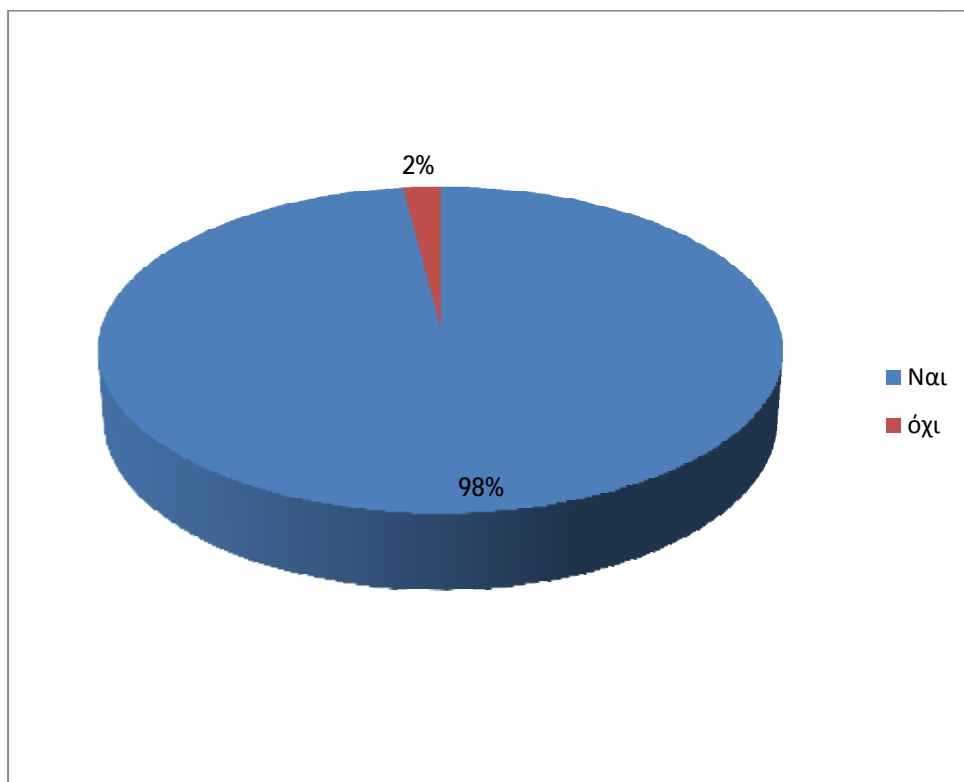
6. Έχετε παιδιά;

Το 55% του δείγματος έχει παιδιά.

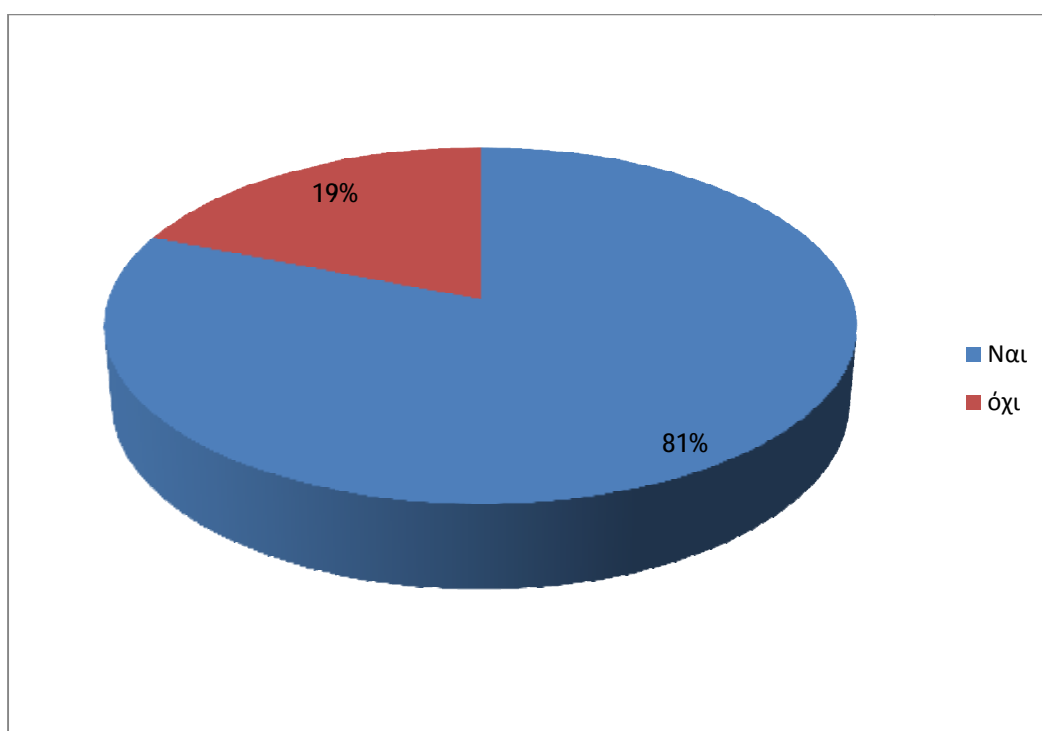
7. Έχετε ακούσει για την επιστήμη της λογοθεραπείας;

Το 98% έχει ακούσει για την επιστήμη της λογοθεραπείας.

8. Γνωρίζετε άτομα που να ξέρουν κάποιον λογοθεραπευτή;

Το 81% του δείγματος γνωρίζει άτομα που ξέρουν κάποιο λογοθεραπευτή. Τα άτομα αυτά προέρχονται κυρίως είτε από το φιλικό είτε από το επαγγελματικό περιβάλλον.

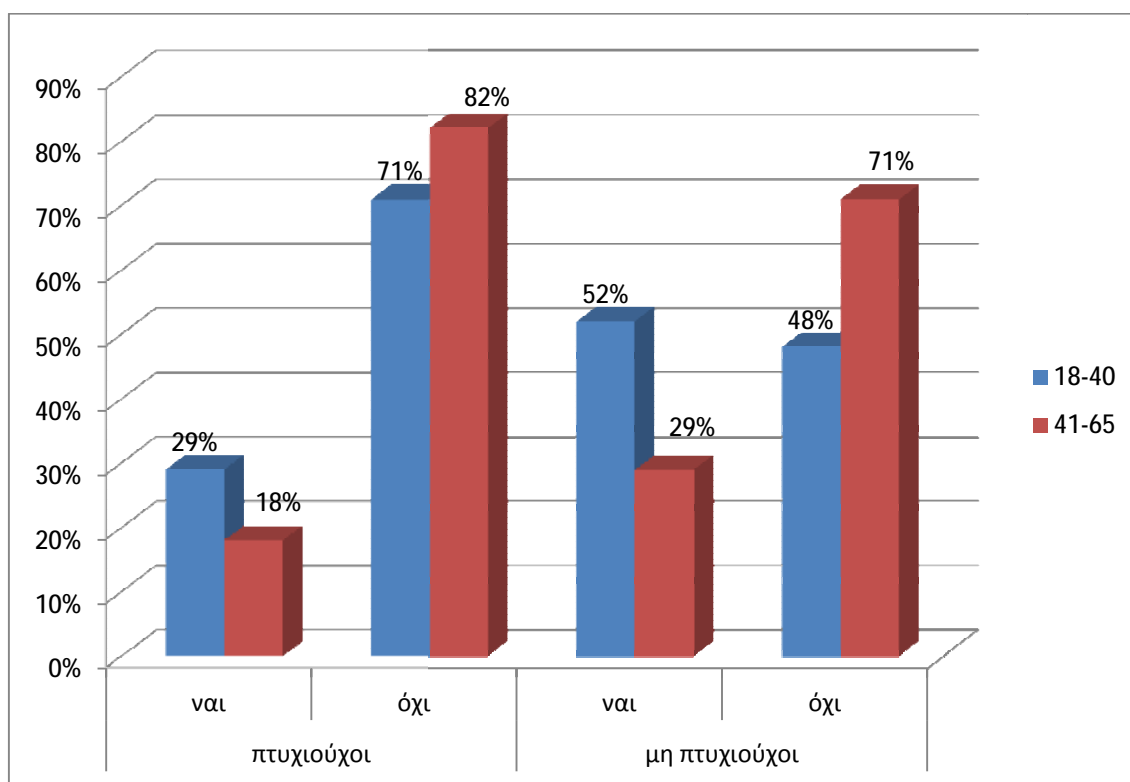

9. Θεωρείτε ότι η λογοθεραπεία αποτελεί ταμπού για την ελληνική κοινωνία;

Το δείγμα έχει αναλυθεί ως προς την ηλικία και το μορφωτικό επίπεδο των ερωτηθέντων.

Το δείγμα 18-40 ετών που είναι πτυχιούχοι έχουν απαντήσει σε ποσοστό 29% ότι η λογοθεραπεία θεωρείται ταμπού, σε αντίθεση με το 18% των πτυχιούχων που είναι ηλικίας 41-65.

Όσον αφορά τους μη πτυχιούχους ηλικίας 18-40 το 52% απάντησε πως θεωρεί τη λογοθεραπείας ταμπού σε αντίθεση με το 29% των μη πτυχιούχων ηλικίας 41-65.

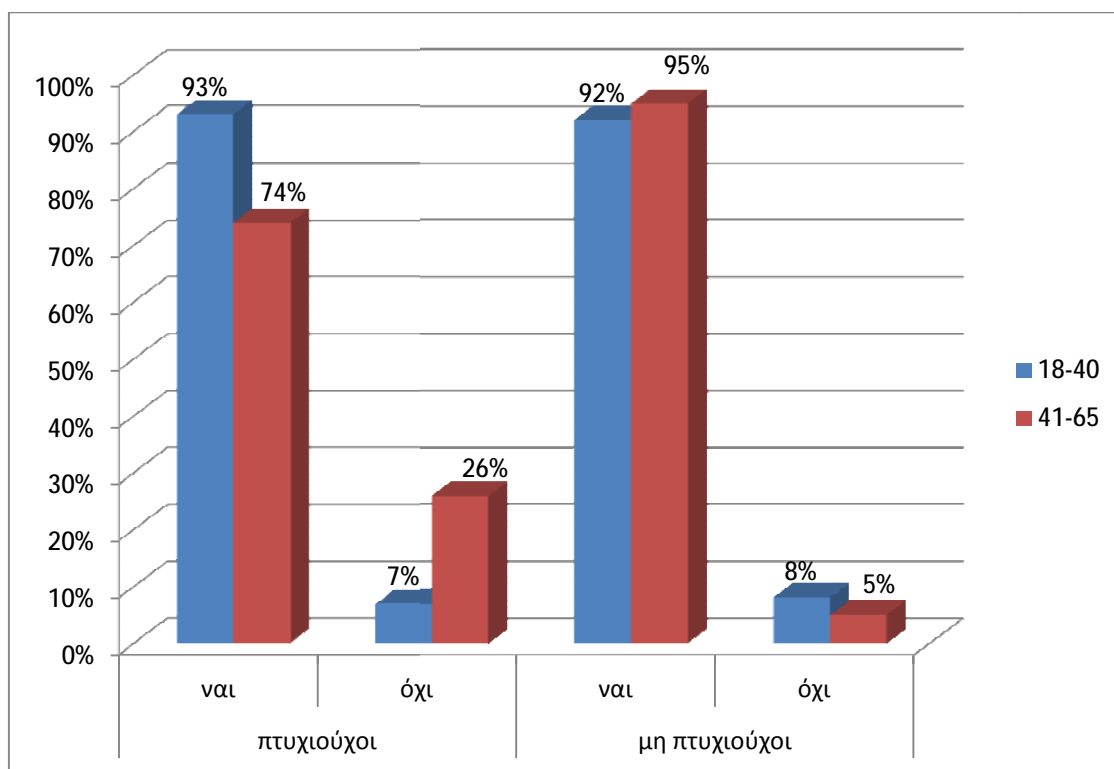

10. Θεωρείτε ότι υπάρχουν γονείς οι οποίοι δεν αναγνωρίζουν/αποδέχονται ότι το παιδί τους χρήζει λογοθεραπευτικής βοήθειας;

Το δείγμα έχει αναλυθεί ως προς την ηλικία και το μορφωτικό επίπεδο των ερωτηθέντων.

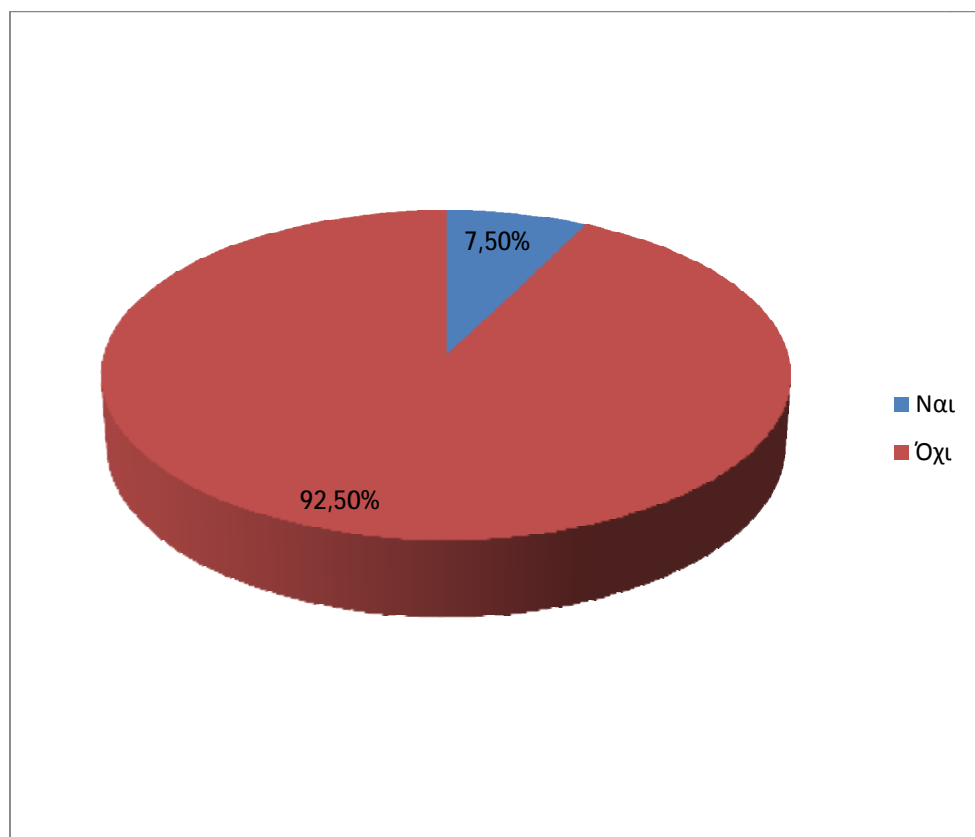
Το δείγμα 18-40 ετών που είναι πτυχιούχοι έχουν απαντήσει σε ποσοστό 93% ότι υπάρχουν γονείς που δεν αποδέχονται ότι το παιδί τους χρήζει λογοθεραπευτικής βοήθειας, σε αντίθεση με το 74% των πτυχιούχων που είναι ηλικίας 41-65.

Όσον αφορά τους μη πτυχιούχους ηλικίας 18-40 το 92% απάντησε ότι υπάρχουν γονείς που δεν αποδέχονται ότι το παιδί τους χρήζει λογοθεραπευτικής βοήθειας σε αντίθεση με το 95% των μη πτυχιούχων ηλικίας 41-65.

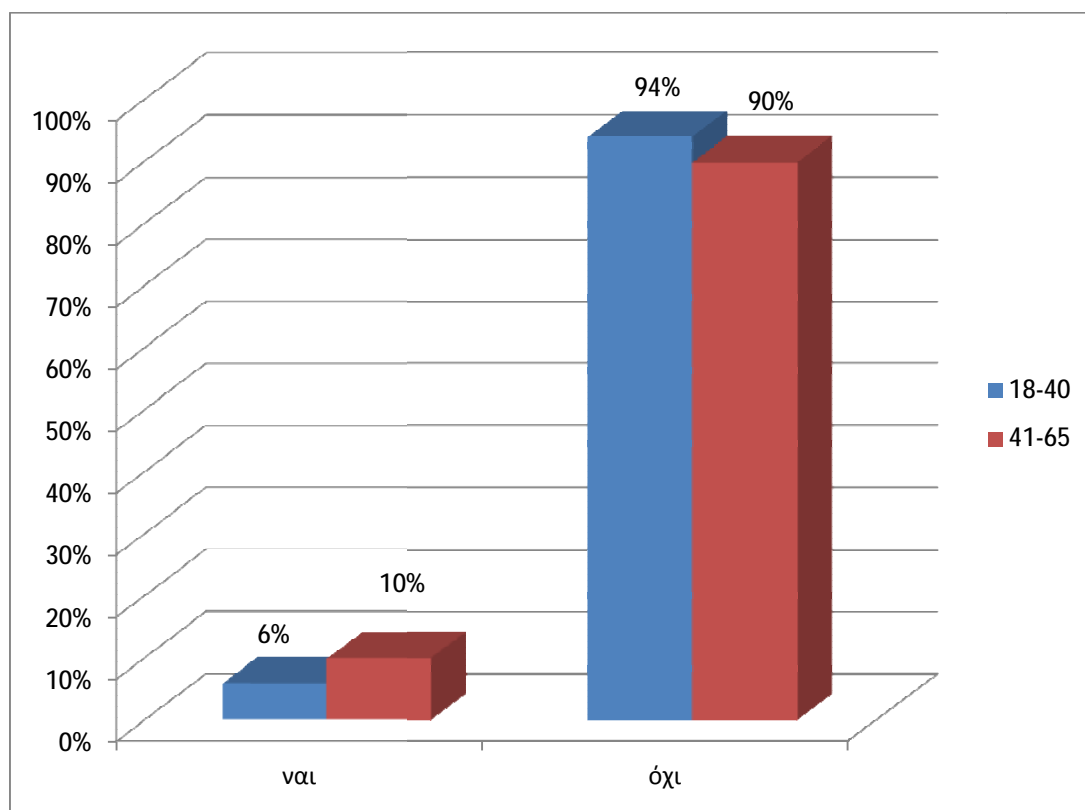
11. Αν εσείς ή κάποιο μέλος της οικογένειάς σας χρειάστηκε ή χρειαζόταν λογοθεραπευτική βοήθεια θα το κρατούσατε κρυφό;

Το 92,5% δε θα κρατούσε κρυφό ότι ο ίδιος ή κάποιο μέλος της οικογένειάς του χρειάστηκε λογοθεραπευτική βοήθεια.

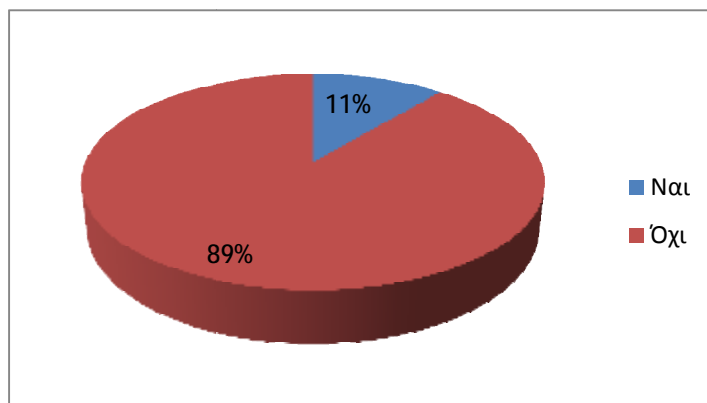
12. Έχετε ποτέ επισκεφτεί λογοθεραπευτή για προσωπικό σας πρόβλημα;

Το δείγμα αναλύθηκε ως προς την ηλικία. Στις ηλικίες 18-40 μόνο το 6% έχει επισκεφθεί λογοθεραπευτή ενώ στις ηλικίες 41-65 το ποσοστό αυτό ανέρχεται στο 10%.

13. Έχετε ή είχατε ποτέ κάποιο πρόβλημα ομιλίας, λόγου, ακοής και/ή κατάποσης;

Το 11% του δείγματος είχε κάποτε πρόβλημα ομιλίας, ακοής ή / και κατάποσης.

14. Αν ναι, σημειώστε το πρόβλημα που έχετε/είχατε.

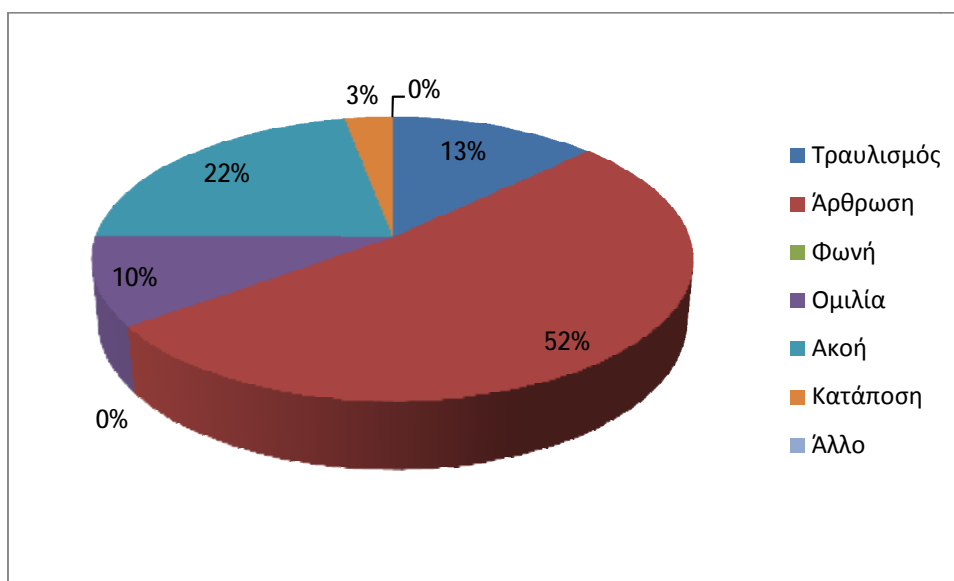
Το 22% του δείγματος που δήλωσαν ότι είχαν πρόβλημα αυτό ήταν ακοής.

Το 13% παρουσίασε πρόβλημα τραυλισμού.

Το 3% παρουσίασε πρόβλημα κατάποσης.

Το 52% παρουσίασε πρόβλημα άρθρωσης.

Το 10% παρουσίασε πρόβλημα ομιλίας.

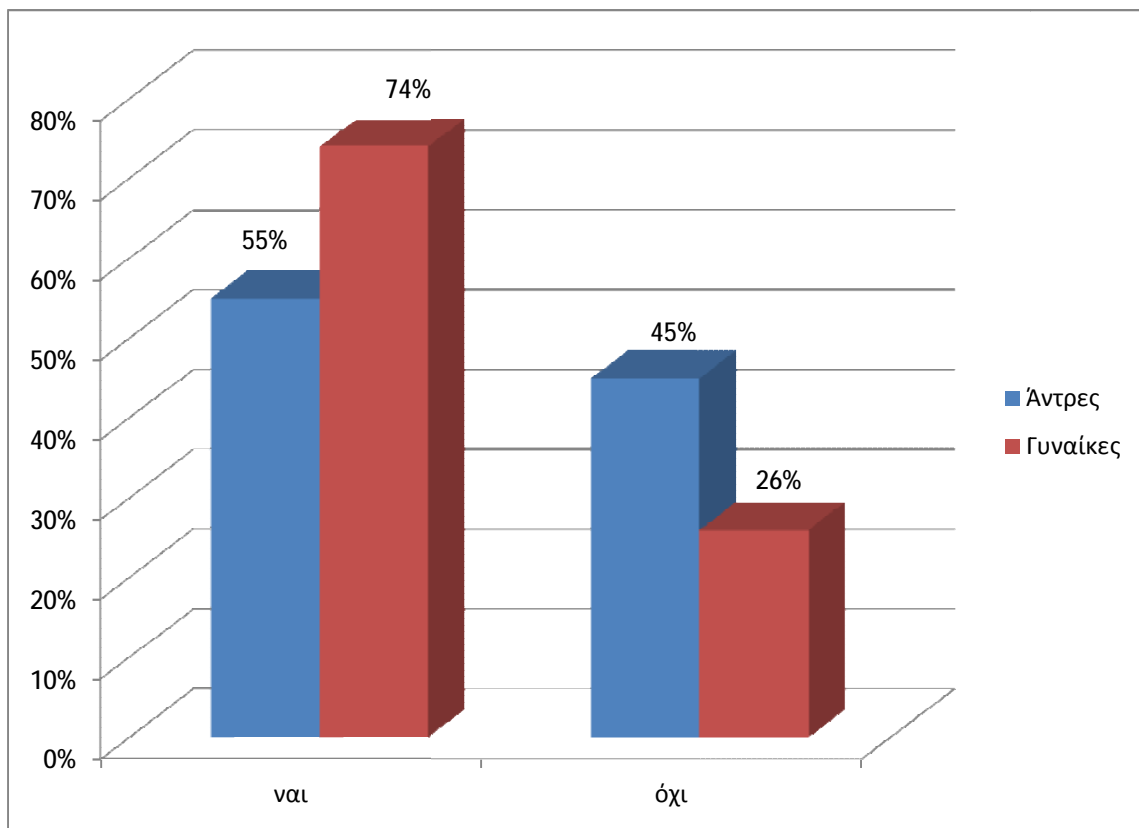

15. Έχετε ποτέ διαβάσει κάποιο άρθρο, βιβλίο, επιστημονικό περιοδικό που να αφορά την λογοθεραπεία και τις διαταραχές που αυτή θεραπεύει;

Το δείγμα αναλύθηκε σύμφωνα με το φύλο των ερωτηθέντων.

Το 55% των ανδρών δηλώνει ότι έχει διαβάσει σχετικά με τη λογοθεραπεία.

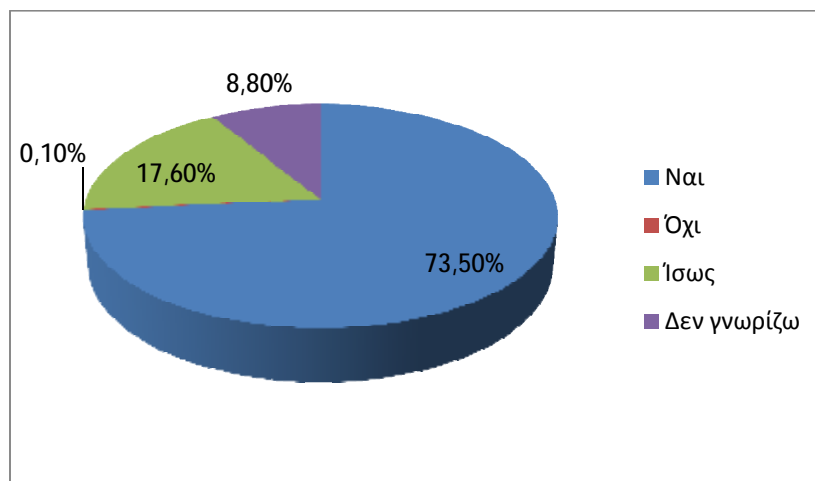
Το αντίστοιχο ποσοστό των γυναικών είναι 74%.

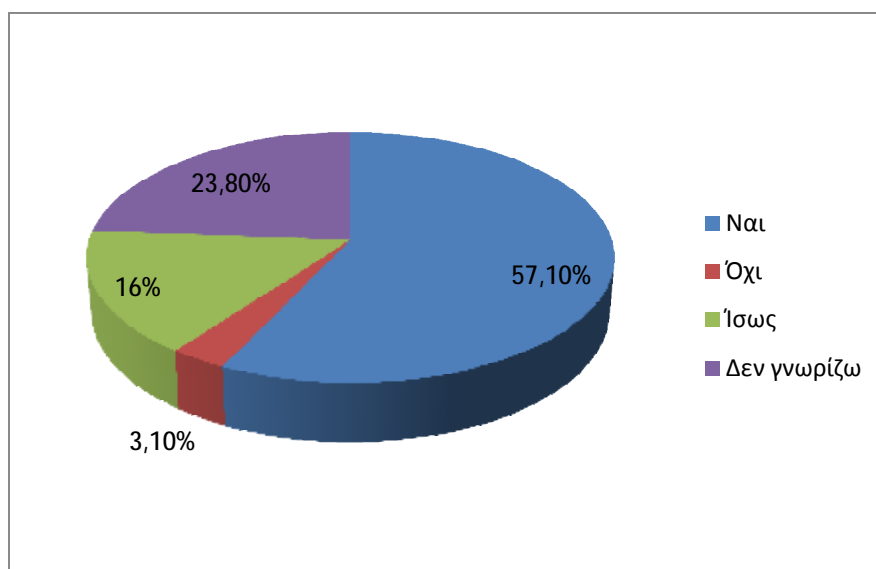
16. Πιστεύετε ότι υπάρχουν ασθένειες του εγκεφάλου με τις οποίες μπορούν να ασχοληθούν οι λογοθεραπευτές;

Το δείγμα αναλύθηκε σύμφωνα με το μορφωτικό επίπεδο των ερωτηθέντων.

Το 73,5% των πτυχιούχων απάντησε ότι υπάρχουν ασθένειες του εγκεφάλου με τις οποίες ασχολούνται οι λογοθεραπευτές, σε αντίθεση με το 0,10% που πιστεύει το αντίθετο. Το 17,60% απάντησε ίσως και το 8,8% απάντησε ότι δε γνωρίζει.

Το 57,1% των μη πτυχιούχων απάντησε ότι υπάρχουν ασθένειες του εγκεφάλου με τις οποίες ασχολούνται οι λογοθεραπευτές, σε αντίθεση με το 3,1% που απάντησε όχι. Το 16% απάντησε ίσως και το 23,8 απάντησε πως δε γνωρίζει.

17. Φτιάξτε μια λίστα με πέντε λέξεις που σας έρχονται στο μυαλό όταν ακούτε την λέξη λογοθεραπεία σε παιδιά.

Οι λέξεις που εμφανίστηκαν σε πλειονότητα ήταν οι εξής:

Άρθρωση

Μαθησιακά προβλήματα

Τραυλισμός

Σύνδρομο Down

Δυσλεξία

Οι λέξεις εμφανίζονται με φθίνουσα σειρά, σύμφωνα με τη συχνότητα εμφάνισης των λέξεων στις απαντήσεις των ερωτηθέντων.

18. Φτιάξτε μια λίστα με πέντε λέξεις που σας έρχονται στο μυαλό όταν ακούτε την λέξη λογοθεραπεία σε ενήλικες.

Οι λέξεις που εμφανίστηκαν σε πλειονότητα ήταν οι εξής:

Εγκεφαλικό

Άνοια

Τραυλισμός

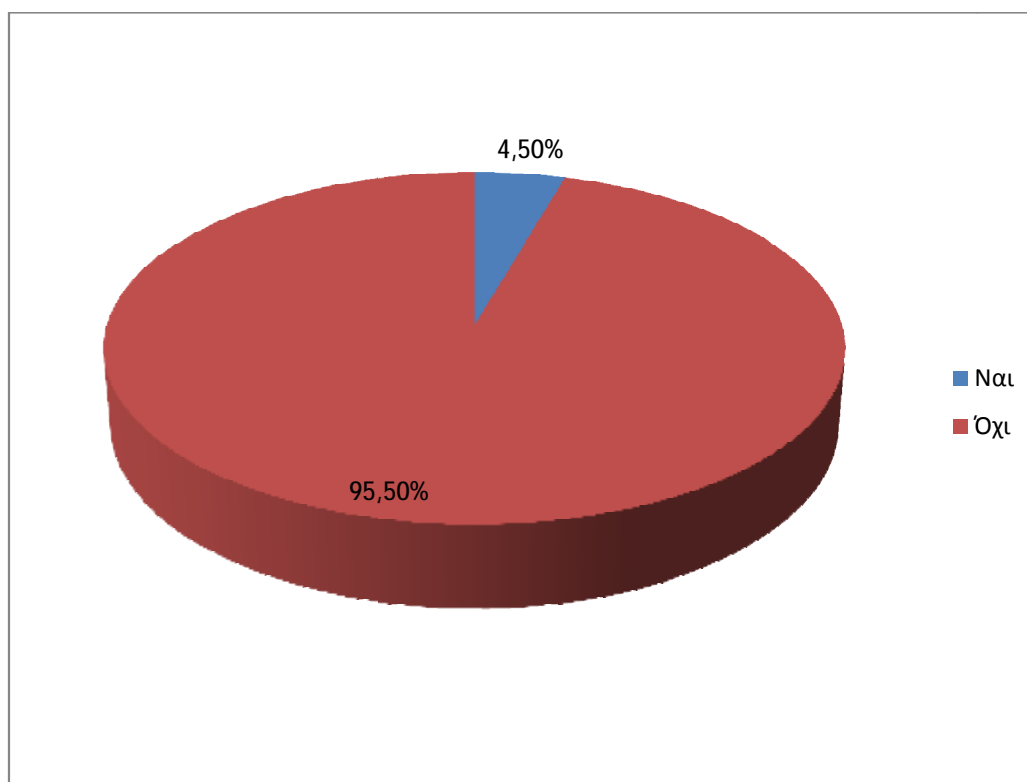
Τραυματισμός του εγκεφάλου

Δυσκαταποσία

Οι λέξεις εμφανίζονται με φθίνουσα σειρά, σύμφωνα με τη συχνότητα εμφάνισης των λέξεων στις απαντήσεις των ερωτηθέντων.

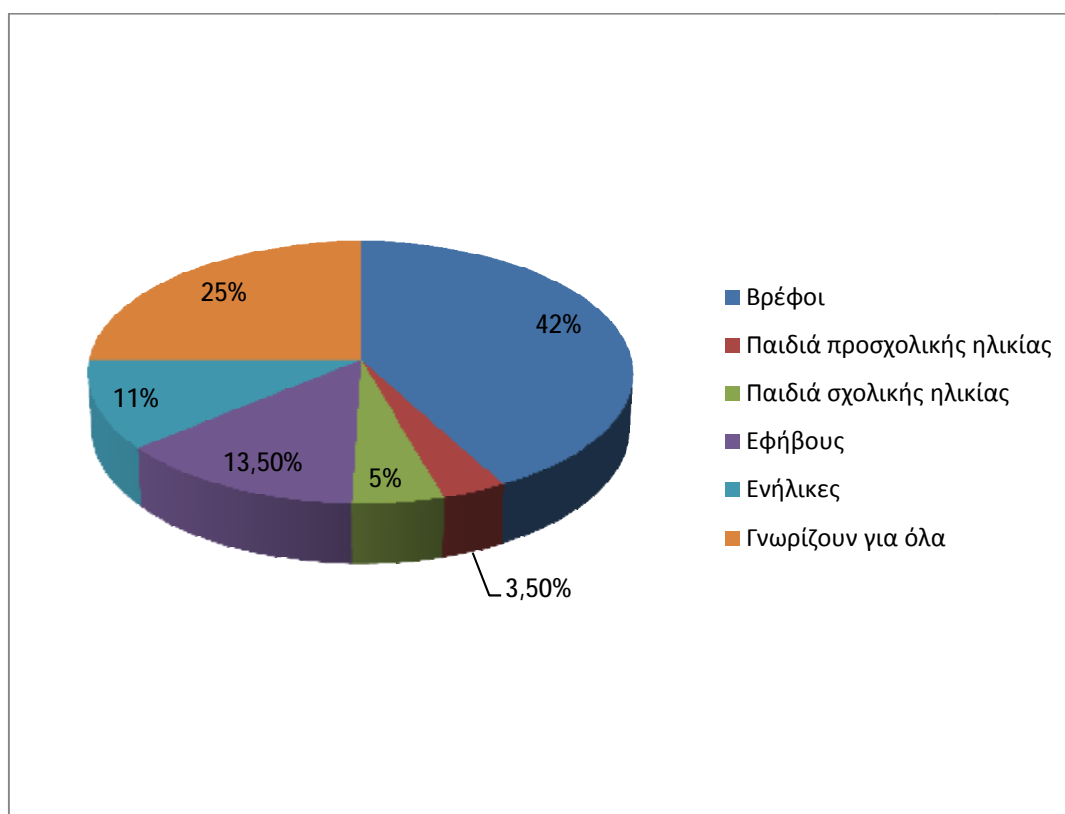
19.Σας παρέπεμψε ποτέ ο οικογενειακός σας ιατρός σε κάποιο λογοθεραπευτή;

Το 4,55 απάντησε ναι, σε αντίθεση με το 95,5% που απάντησε όχι.

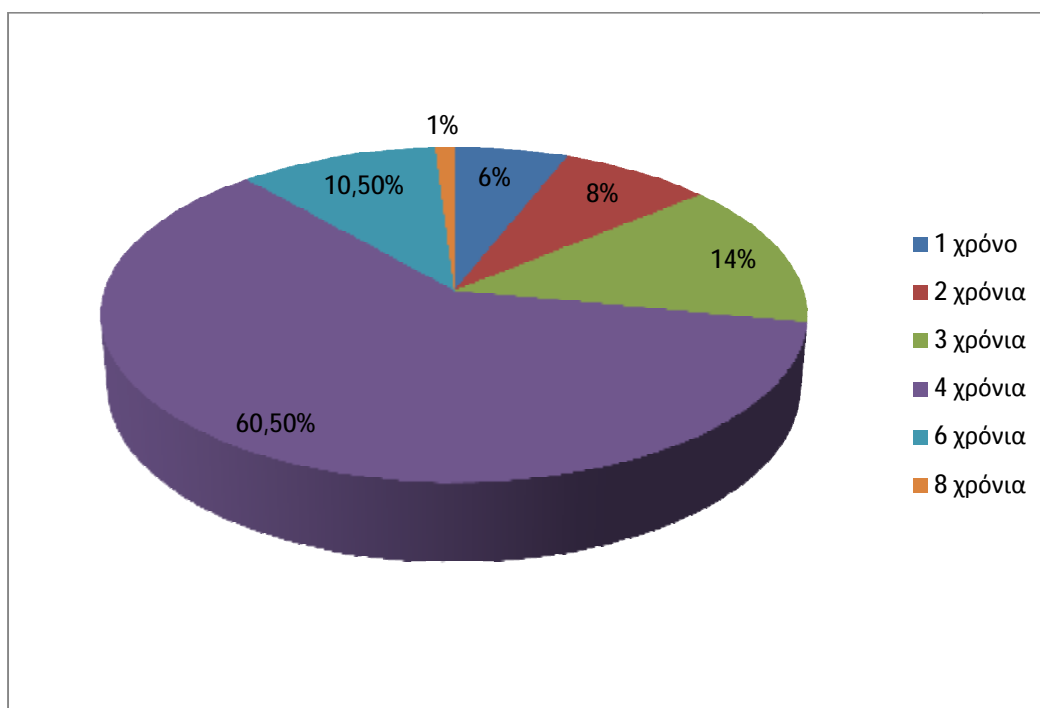
20.Οι λογοθεραπευτές θεραπεύουν διαταραχές... (κυκλώστε μία ή περισσότερες απαντήσεις):

Το 25% γνωρίζει ότι η λογοθεραπεία θεραπεύει διαταραχές σε βρέφη, παιδιά προσχολικής ηλικίας, παιδιά σχολικής ηλικίας, εφήβους και ενήλικες. Το 42% δε γνωρίζει ότι η λογοθεραπεία απευθύνεται σε βρέφη. Μόνο το 3,5% δε γνωρίζει ότι η λογοθεραπεία απευθύνεται σε παιδιά προσχολικής ηλικίας. Το 13,5% δε γνωρίζει ότι η λογοθεραπεία απευθύνεται σε εφήβους. Τέλος το 11% δε γνωρίζει ότι η λογοθεραπεία απευθύνεται σε ενήλικες.

21. Πόσα χρόνια πιστεύετε ότι πρέπει να διαρκεί η εκπαίδευση των λογοθεραπευτών μετά το λύκειο.

Το 6% πιστεύει ότι ένας χρόνος εκπαίδευσης είναι αρκετός. Το 8% πιστεύει πως 2 χρόνια είναι αρκετά. Το 14% πιστεύει ότι 3 χρόνια είναι αρκετά. Το 60,5% πιστεύει πως 4 χρόνια εκπαίδευσης είναι αρκετά. Το 10,5% πιστεύει πως 6 χρόνια είναι αρκετά για την εκπαίδευση των λογοθεραπευτών. Το 1% θεωρεί πως 8 χρόνια εκπαίδευσης πρέπει να διαρκεί η εκπαίδευση των λογοθεραπευτών.

22. Συμπληρώστε την παρακάτω φράση: Λογοθεραπευτής είναι αυτός ο οποίος...

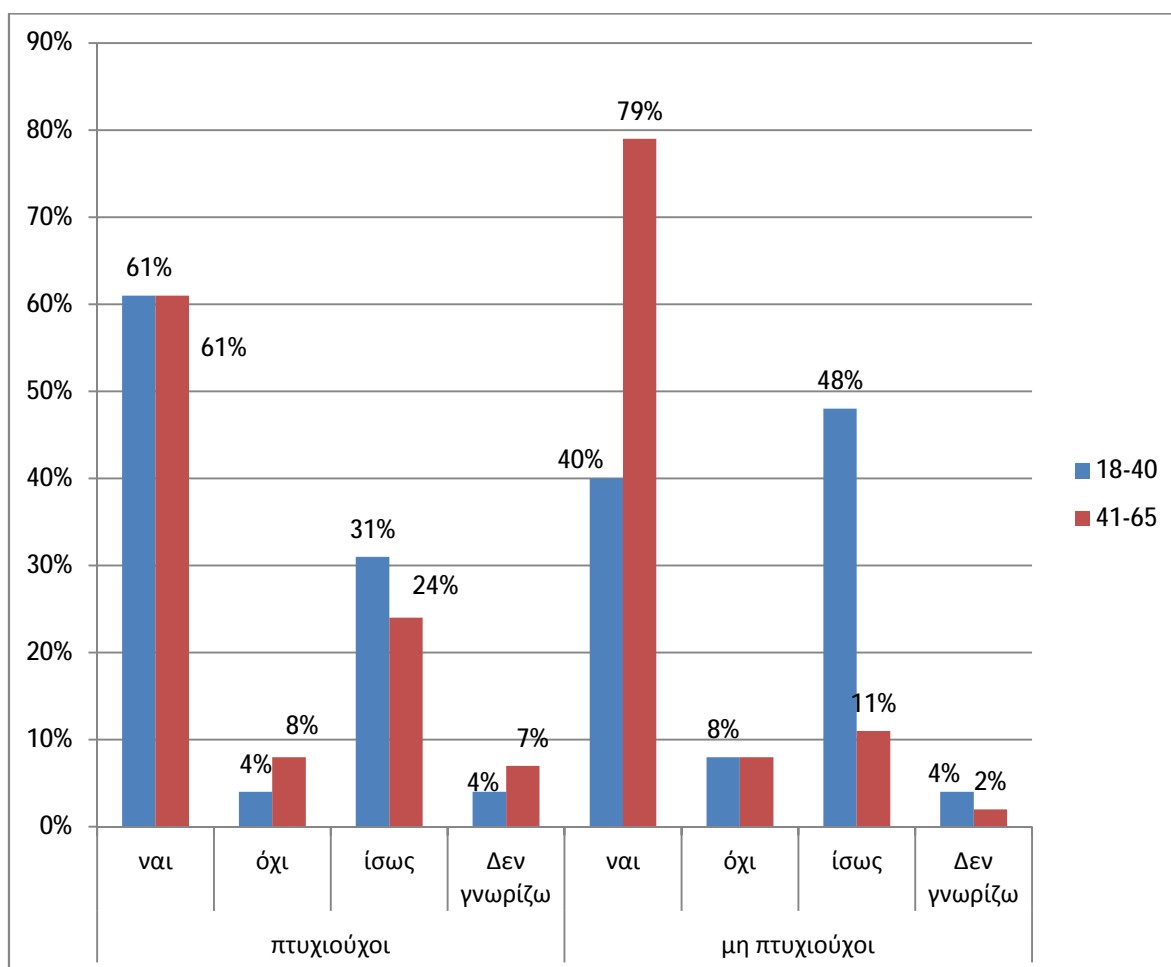
Το μεγαλύτερο ποσοστό που ανέρχεται στο 75% των ερωτηθέντων απάντησε πως λογοθεραπευτής είναι αυτός που θεραπεύει το λόγο.

23. Η Μαρία ηλικίας 4 χρονών δεν μπορεί να εκφέρει το -σ- σωστά. Για παράδειγμα λέει «θούπα» αντί για «σούπα». Πιστεύετε ότι η Μαρία πρέπει να επισκεφθεί λογοθεραπευτή;

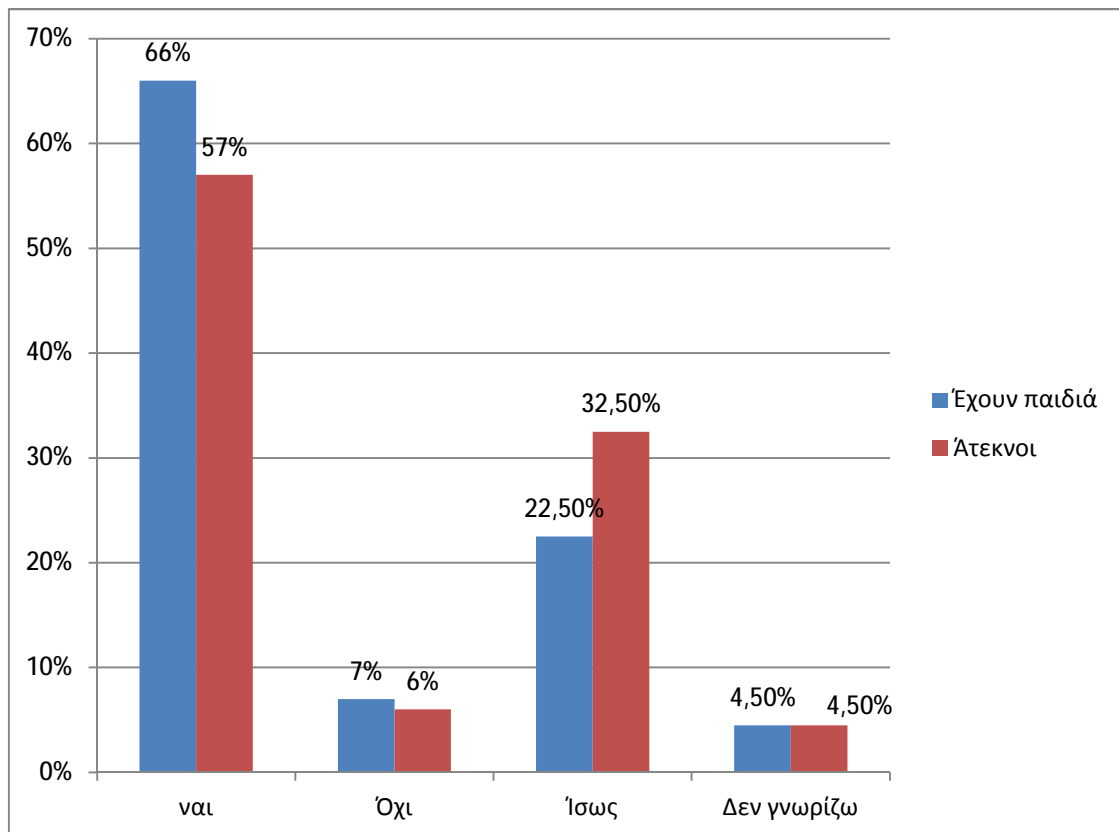
Το δείγμα αναλύθηκε ως προς την ηλικία και το μορφωτικό επίπεδο.

Οι πτυχιούχοι 18-40 ετών εμφάνισαν το ίδιο ποσοστό καταφατικών απαντήσεων με τους πτυχιούχους ηλικίας 41-65, το οποίο ανέρχεται στο 61%.

Οι μη πτυχιούχοι ηλικίας 18-40 απάντησαν θετικά σε ποσοστό 40% σε σύγκριση με τους μη πτυχιούχους ηλικίας 41-65 οι οποίοι απάντησαν θετικά σε ποσοστό 79%.

Το δείγμα επίσης αναλύθηκε σύμφωνα με το αν οι ερωτηθέντες έχουν παιδιά ή όχι. Αυτοί που είχαν παιδιά απάντησαν θετικά σε ποσοστό 66% σε σύγκριση με αυτούς που δεν είχαν οι οποίοι απάντησαν θετικά σε ποσοστό 57%

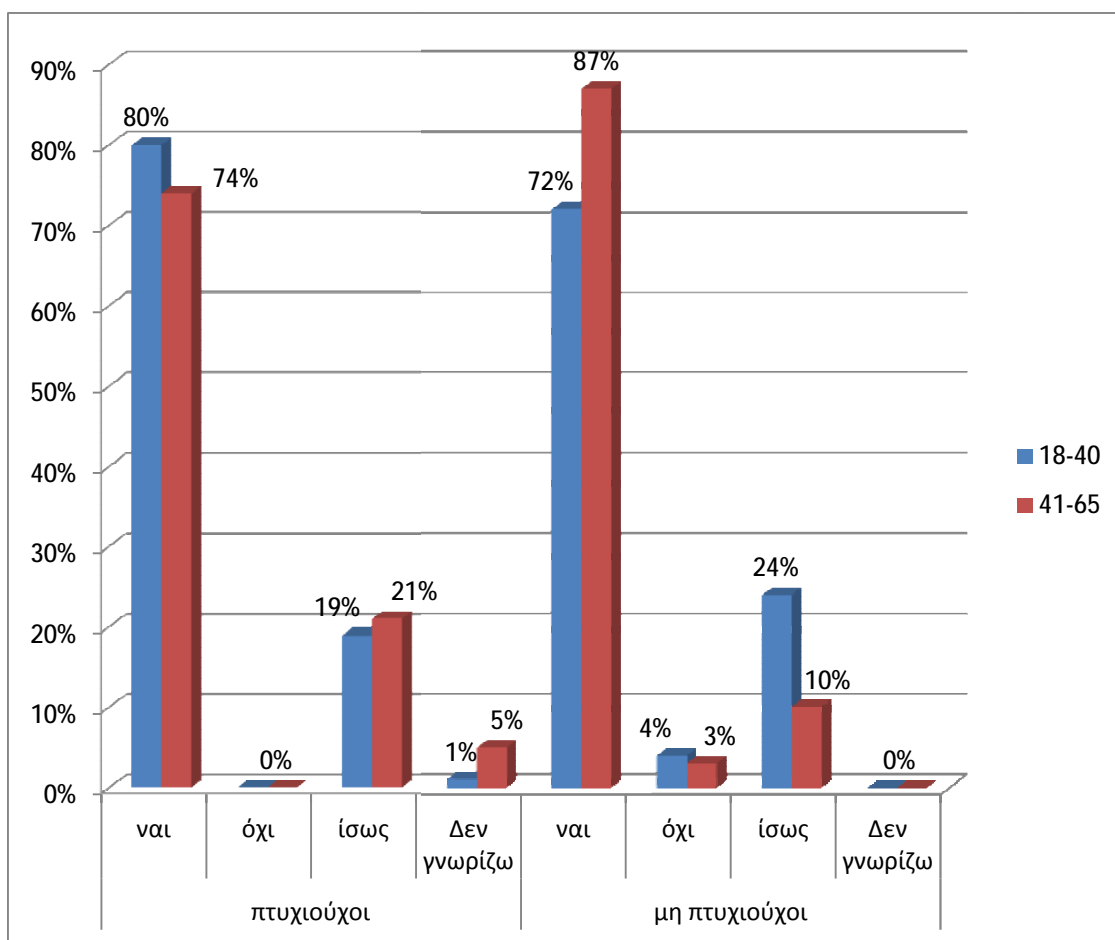

24.Ο Γιάννης ηλικίας 8 χρονών έχει πολλές δυσκολίες στην ανάγνωση και στη γραφή. Κατά τα άλλα η επικοινωνία του με γονείς και φίλους είναι φυσιολογική. Πιστεύετε ότι αυτό το παιδί πρέπει να επισκεφθεί κάποιον ειδικό;

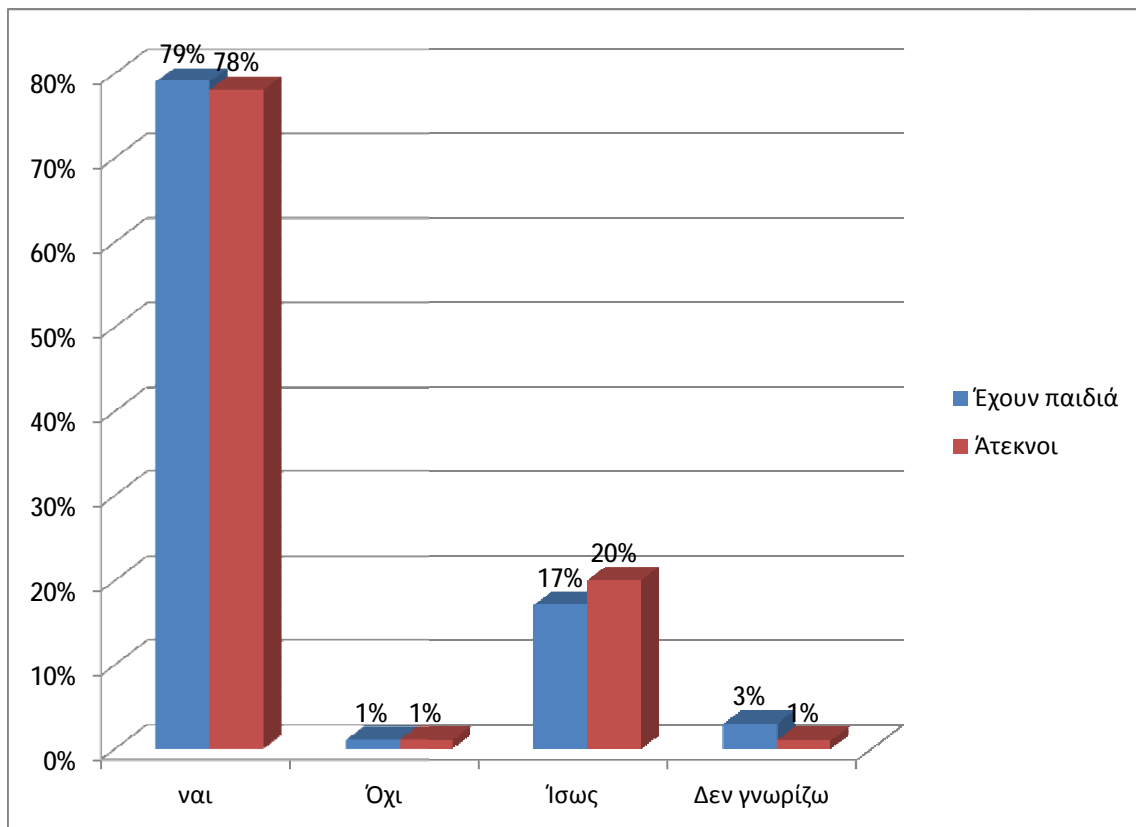
Το δείγμα αναλύθηκε ως προς την ηλικία και το μορφωτικό επίπεδο.

Οι πτυχιούχοι 18-40 ετών εμφάνισαν ποσοστό καταφατικών απαντήσεων 80% σε σχέση με τους πτυχιούχους ηλικίας 41-65, το οποίο ανέρχεται στο 74%.

Οι μη πτυχιούχοι ηλικίας 18-40 απάντησαν θετικά σε ποσοστό 72% σε σύγκριση με τους μη πτυχιούχους ηλικίας 41-65 οι οποίοι απάντησαν θετικά σε ποσοστό 87%.

Το δείγμα επίσης αναλύθηκε σύμφωνα με το αν οι ερωτηθέντες έχουν παιδιά ή όχι. Αυτοί που είχαν παιδιά απάντησαν θετικά σε ποσοστό 79% σε σύγκριση με αυτούς που δεν είχαν οι οποίοι απάντησαν θετικά σε ποσοστό 78%.

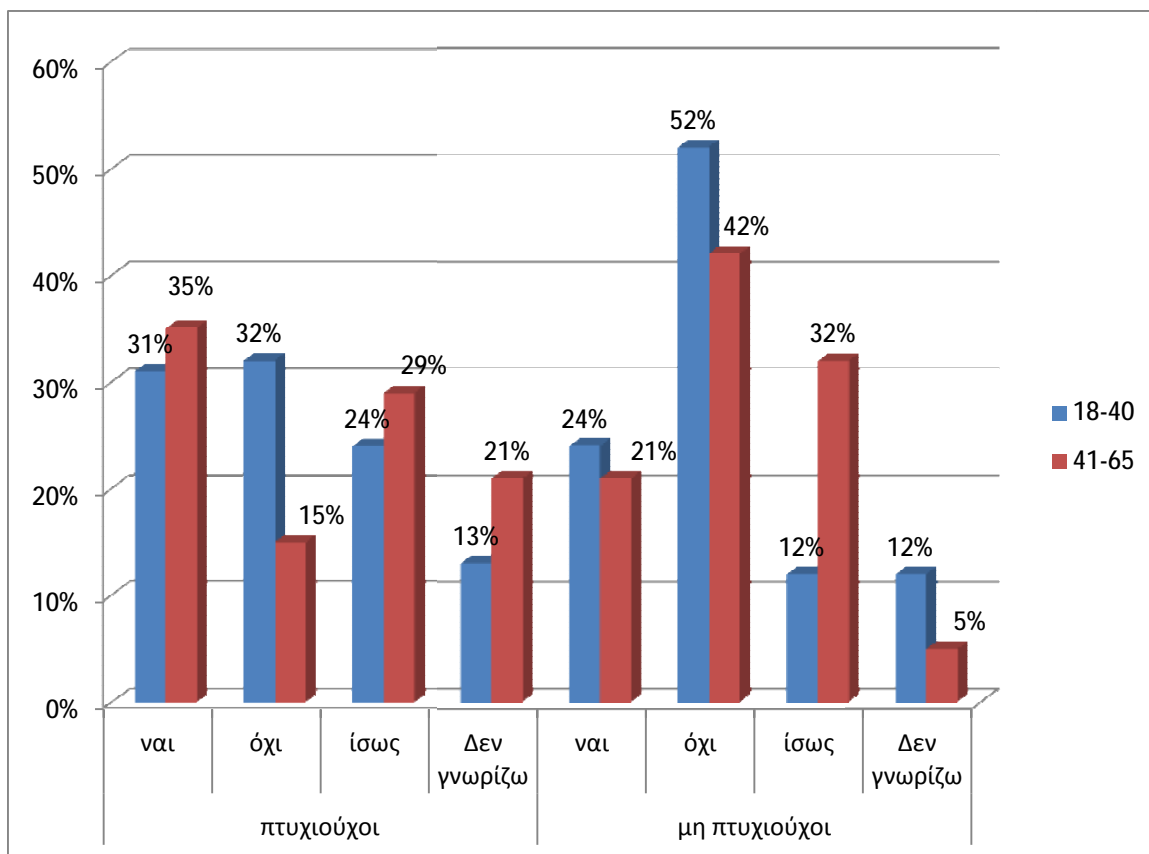

25. Η Δήμητρα ηλικίας 3 χρονών χρησιμοποιεί 50 διαφορετικές λέξεις τις οποίες αρχίζει και συνδυάζει σε φράσεις. Παράδειγμα θέλω μπισκότα. Κατανοεί απλές ερωτήσεις και μπορεί να σου δείξει μέλη του σώματός της όταν της τα κατονομάζεις. Πιστεύετε ότι η Δήμητρα πρέπει να εξεταστεί από κάποιον λογοθεραπευτή;

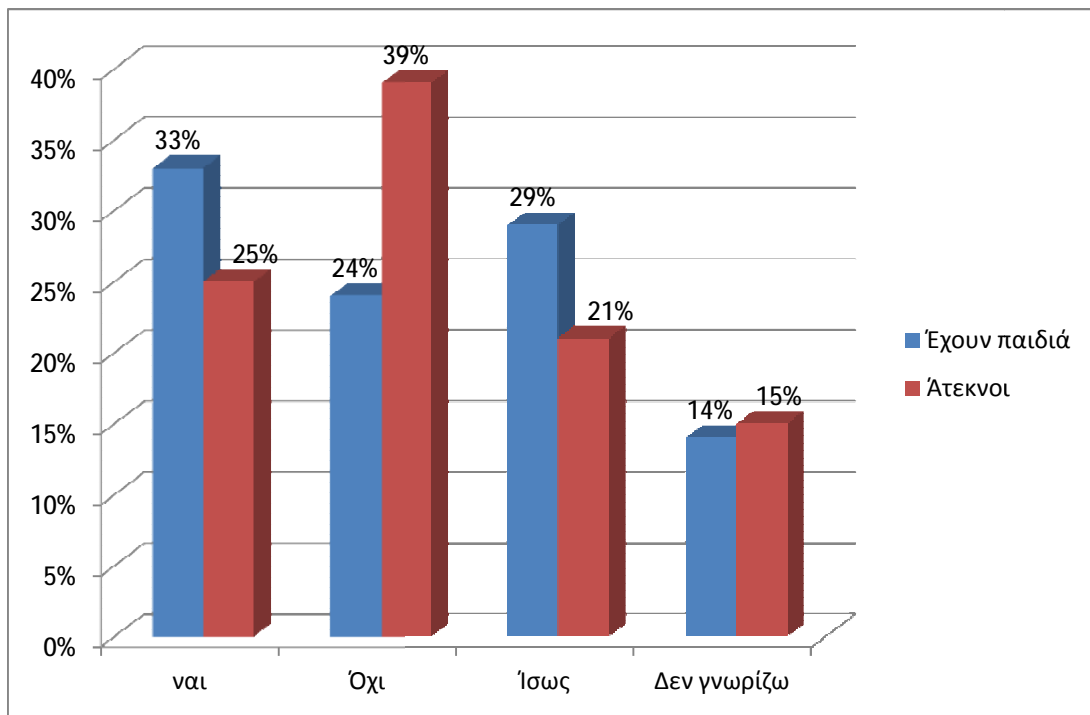
Το δείγμα αναλύθηκε ως προς την ηλικία και το μορφωτικό επίπεδο.

Οι πτυχιούχοι 18-40 ετών εμφάνισαν ποσοστό καταφατικών απαντήσεων 31% σε σχέση με τους πτυχιούχους ηλικίας 41-65, το οποίο ανέρχεται στο 35%.

Οι μη πτυχιούχοι ηλικίας 18-40 απάντησαν θετικά σε ποσοστό 24% σε σύγκριση με τους μη πτυχιούχους ηλικίας 41-65 οι οποίοι απάντησαν θετικά σε ποσοστό 21%.

Το δείγμα επίσης αναλύθηκε σύμφωνα με το αν οι ερωτηθέντες έχουν παιδιά ή όχι. Αυτοί που είχαν παιδιά απάντησαν θετικά σε ποσοστό 33% σε σύγκριση με αυτούς που δεν είχαν οι οποίοι απάντησαν θετικά σε ποσοστό 25%.

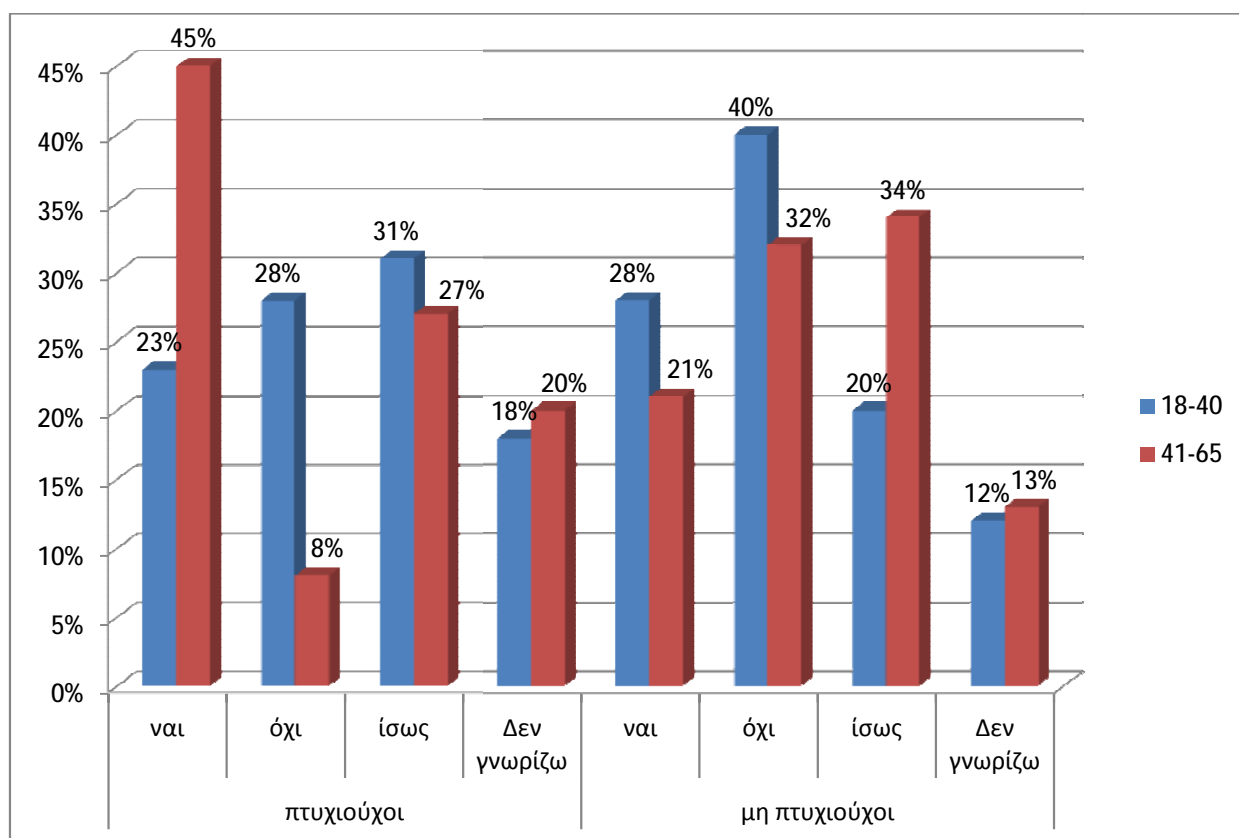

26.Ο Χρήστος ηλικίας 8 χρονών έχει βραχνή φωνή. Η μητέρα του λέει ότι φωνάζει συνέχεια. Πρέπει ο Χρήστος να επισκεφθεί λογοθεραπευτή;

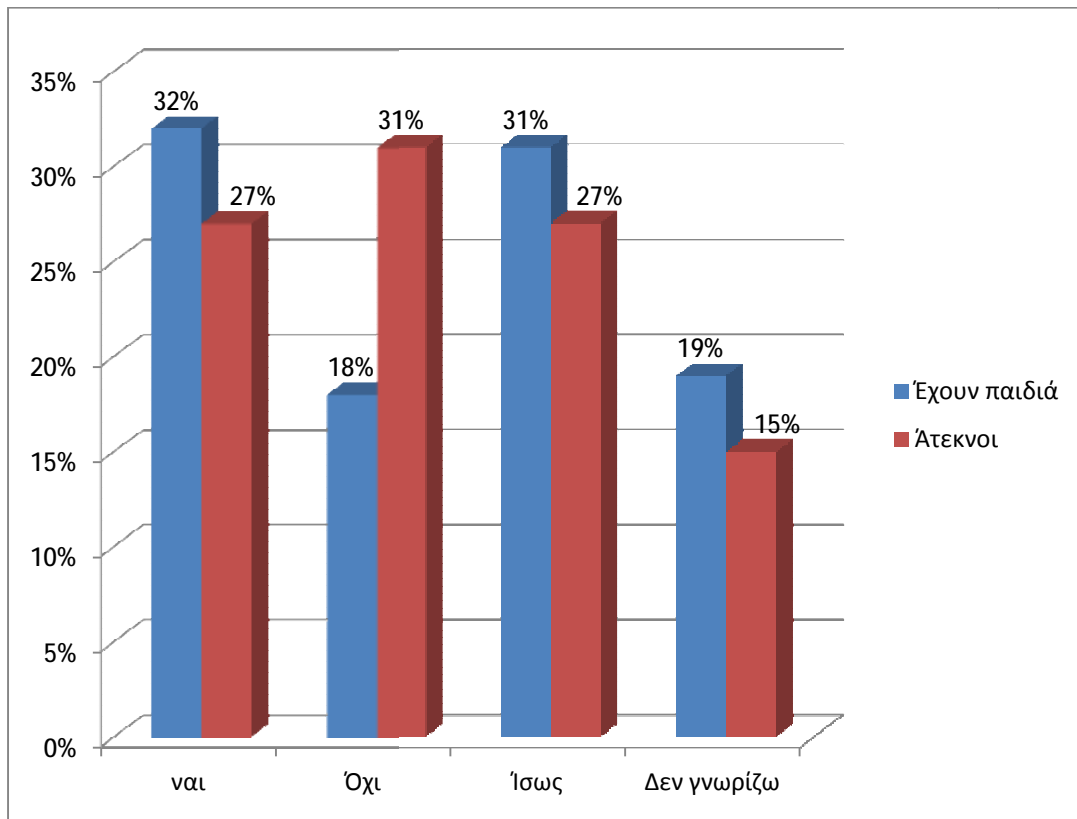
Το δείγμα αναλύθηκε ως προς την ηλικία και το μορφωτικό επίπεδο

Οι πτυχιούχοι 18-40 ετών εμφάνισαν ποσοστό καταφατικών απαντήσεων 23% σε σχέση με τους πτυχιούχους ηλικίας 41-65, το οποίο ανέρχεται στο 45%.

Οι μη πτυχιούχοι ηλικίας 18-40 απάντησαν θετικά σε ποσοστό 28% σε σύγκριση με τους μη πτυχιούχους ηλικίας 41-65 οι οποίοι απάντησαν θετικά σε ποσοστό 21%.

Το δείγμα επίσης αναλύθηκε σύμφωνα με το αν οι ερωτηθέντες έχουν παιδιά ή όχι. Αυτοί που είχαν παιδιά απάντησαν θετικά σε ποσοστό 32% σε σύγκριση με αυτούς που δεν είχαν οι οποίοι απάντησαν θετικά σε ποσοστό 27%.

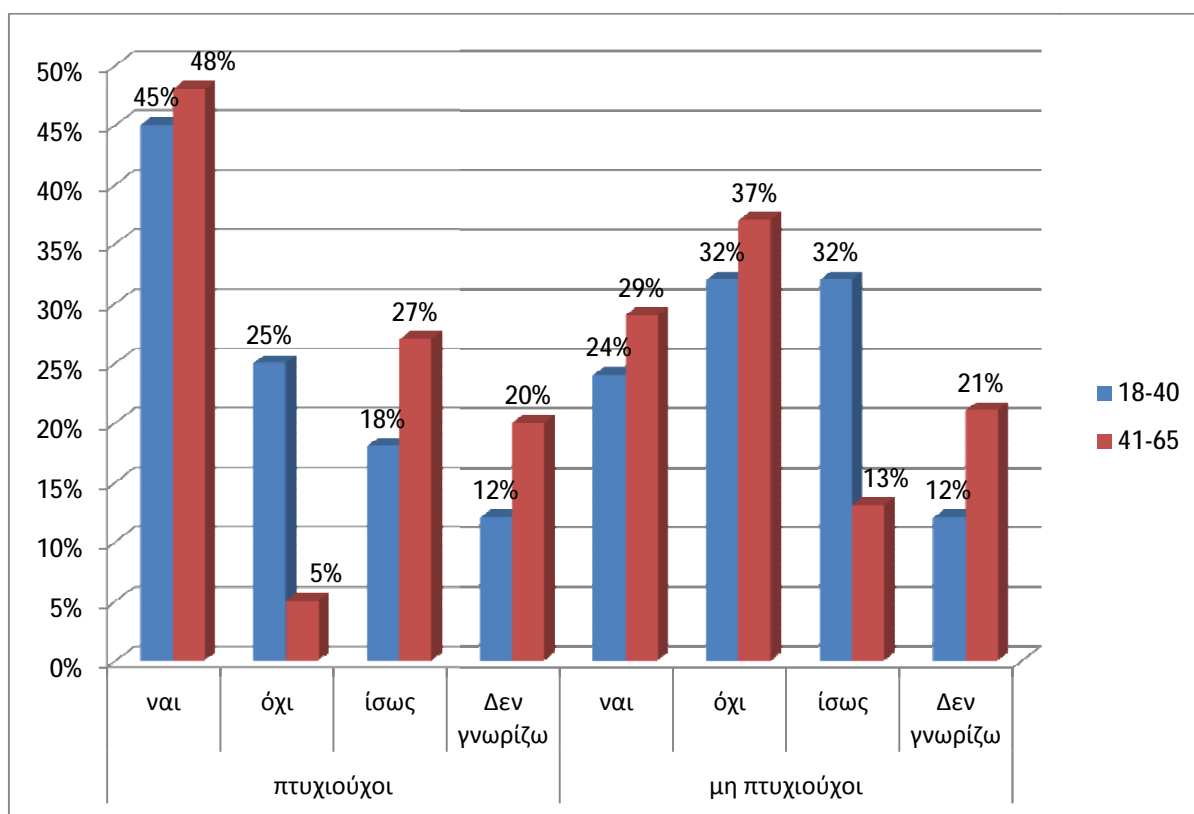

27. Η Ισμήνη 15 μηνών δεν κατανοεί απλές φράσεις όπως «έλα εδώ». Πρέπει η Ισμήνη να επισκεφθεί λογοθεραπευτή;

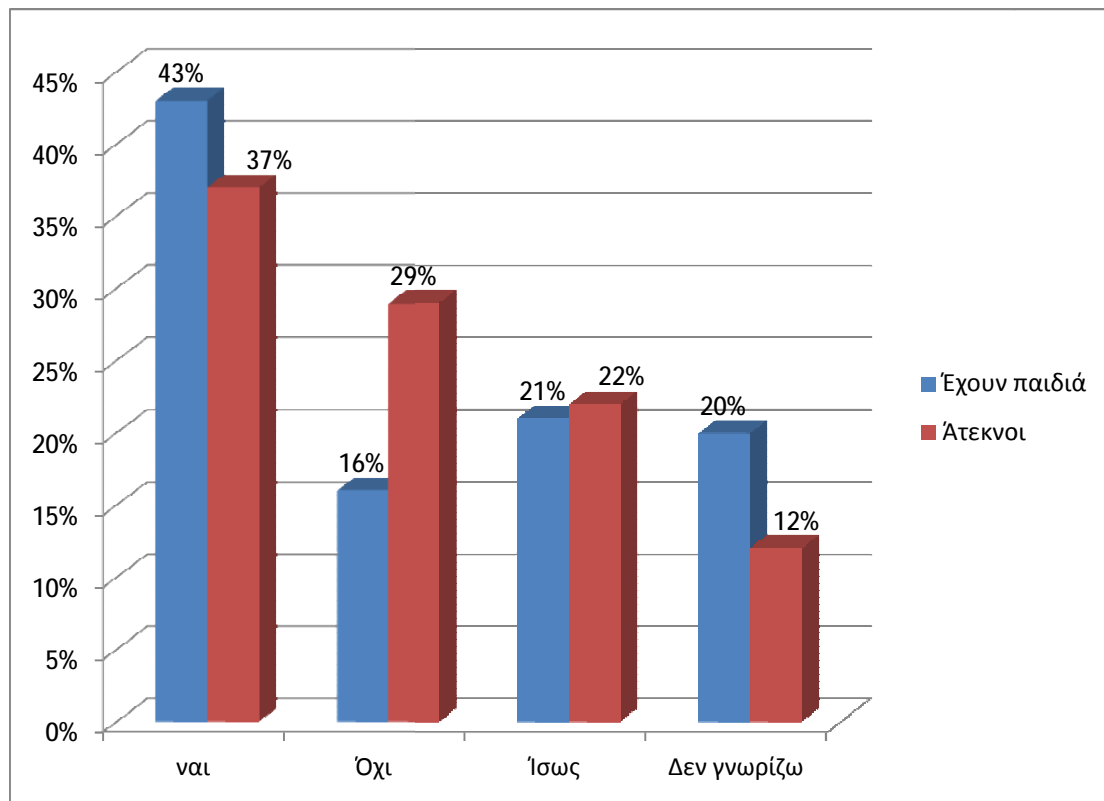
Το δείγμα αναλύθηκε ως προς την ηλικία και το μορφωτικό επίπεδο

Οι πτυχιούχοι 18-40 ετών εμφάνισαν ποσοστό καταφατικών απαντήσεων 45% σε σχέση με τους πτυχιούχους ηλικίας 41-65, το οποίο ανέρχεται στο 48%.

Οι μη πτυχιούχοι ηλικίας 18-40 απάντησαν θετικά σε ποσοστό 24% σε σύγκριση με τους μη πτυχιούχους ηλικίας 41-65 οι οποίοι απάντησαν θετικά σε ποσοστό 29%.

Το δείγμα επίσης αναλύθηκε σύμφωνα με το αν οι ερωτηθέντες έχουν παιδιά ή όχι. Αυτοί που είχαν παιδιά απάντησαν θετικά σε ποσοστό 43% σε σύγκριση με αυτούς που δεν είχαν οι οποίοι απάντησαν θετικά σε ποσοστό 37%.

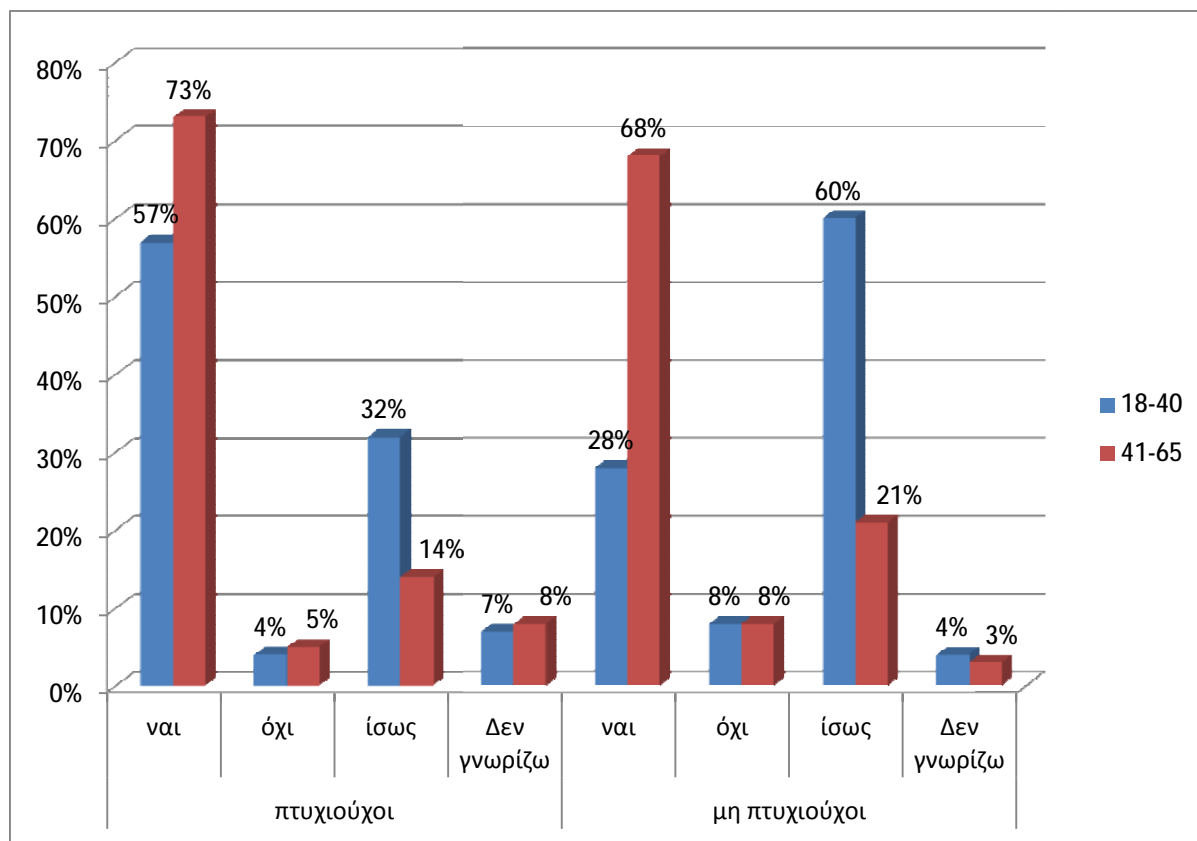

28. Η Χαρά 3 χρονών επαναλαμβάνει ήχους ή λέξεις όταν ενθουσιάζεται χωρίς να το αντιλαμβάνεται. Για παράδειγμα μπορεί να πει «Κ-κοίταξέ με μαμά!». Οι γονείς της δεν ανησυχούν για την ομιλία της. Εσείς πιστεύετε ότι η Χαρά πρέπει να επισκεφθεί λογοθεραπευτή;

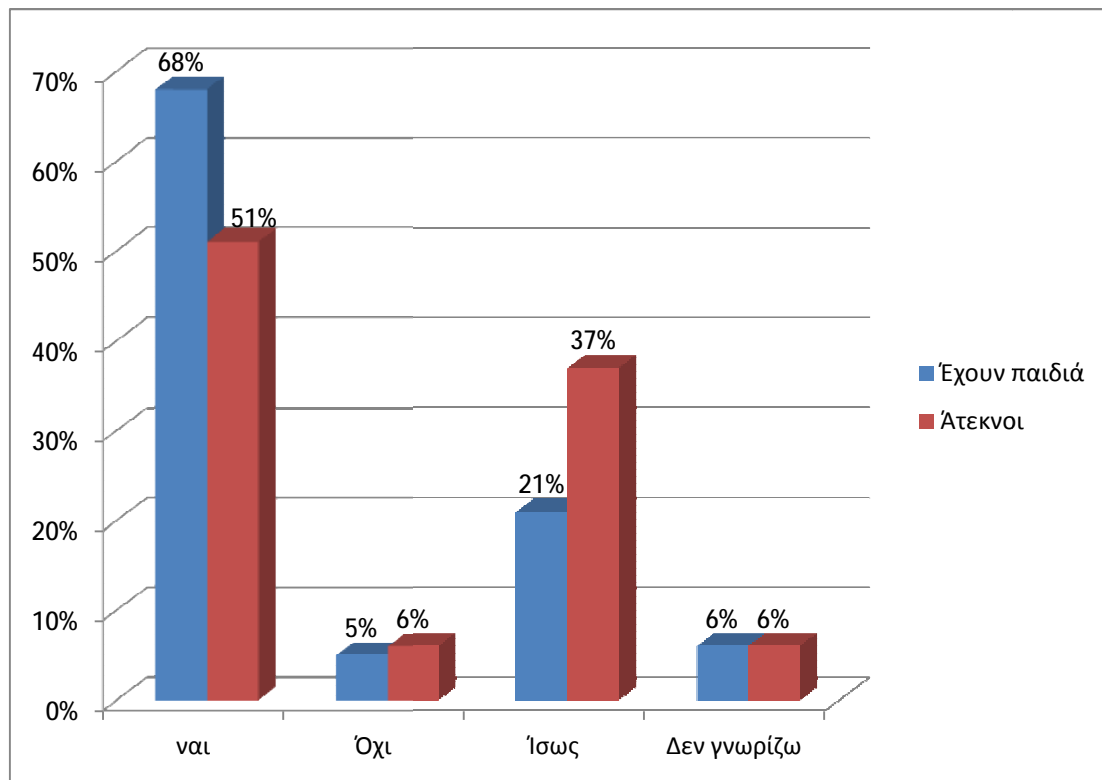
Το δείγμα αναλύθηκε ως προς την ηλικία και το μορφωτικό επίπεδο

Οι πτυχιούχοι 18-40 ετών εμφάνισαν ποσοστό καταφατικών απαντήσεων 57% σε σχέση με τους πτυχιούχους ηλικίας 41-65, το οποίο ανέρχεται στο 73%.

Οι μη πτυχιούχοι ηλικίας 18-40 απάντησαν θετικά σε ποσοστό 28% σε σύγκριση με τους μη πτυχιούχους ηλικίας 41-65 οι οποίοι απάντησαν θετικά σε ποσοστό 68%.

Το δείγμα επίσης αναλύθηκε σύμφωνα με το αν οι ερωτηθέντες έχουν παιδιά ή όχι. Αυτοί που είχαν παιδιά απάντησαν θετικά σε ποσοστό 68% σε σύγκριση με αυτούς που δεν είχαν οι οποίοι απάντησαν θετικά σε ποσοστό 51%.

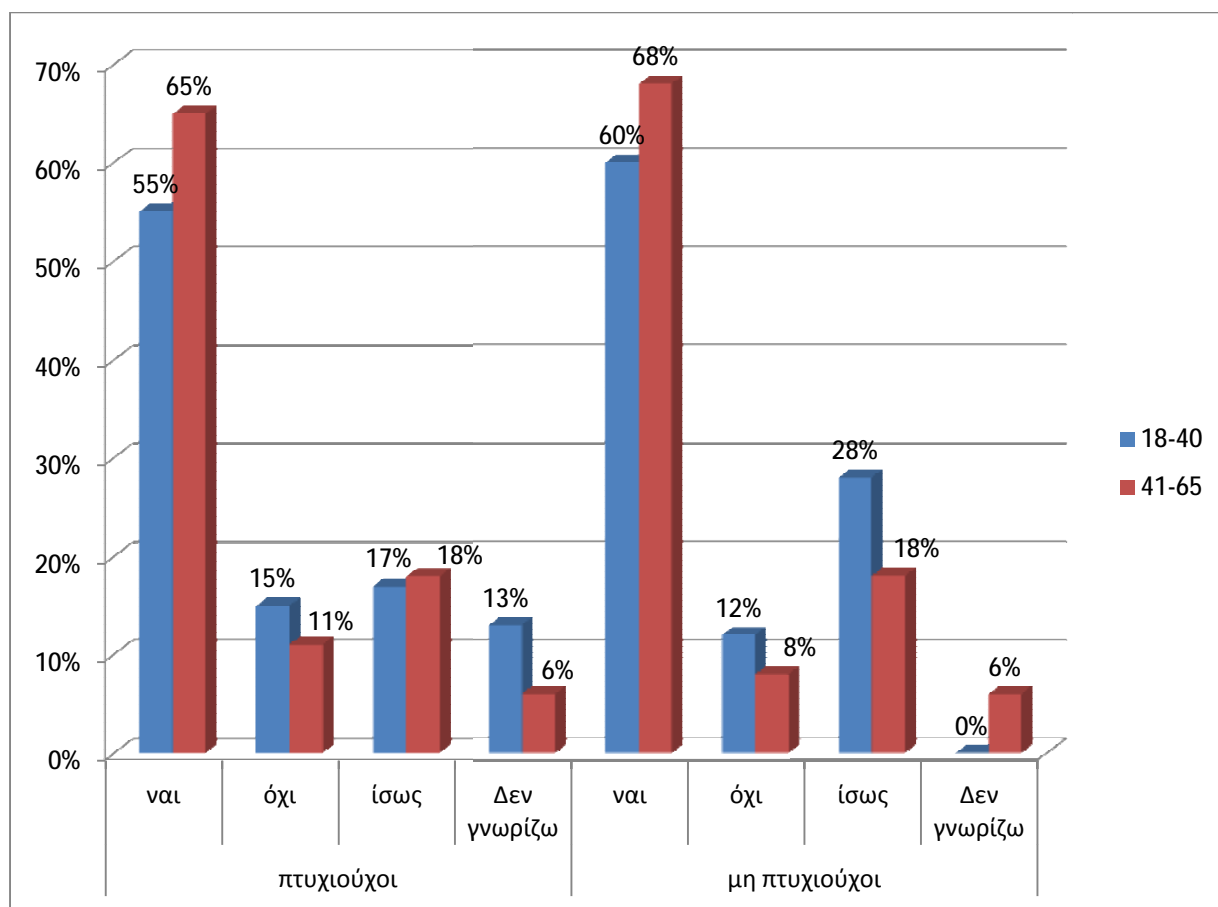

29. Όταν ο Φώτης ηλικίας 7 χρονών αφηγείται μια ιστορία είναι δύσκολο να καταλάβεις για ποιο θέμα μιλάει. Εάν η μητέρα του τον στείλει να της φέρει κάτι από την κουζίνα ο Φώτης ήδη στη διαδρομή το έχει ξεχάσει. Ο Φώτης φαίνεται να επικοινωνεί φυσιολογικά με την οικογένειά του και τους φίλους του. Θεωρείτε ότι ο Φώτης πρέπει να επισκεφθεί λογοθεραπευτή;

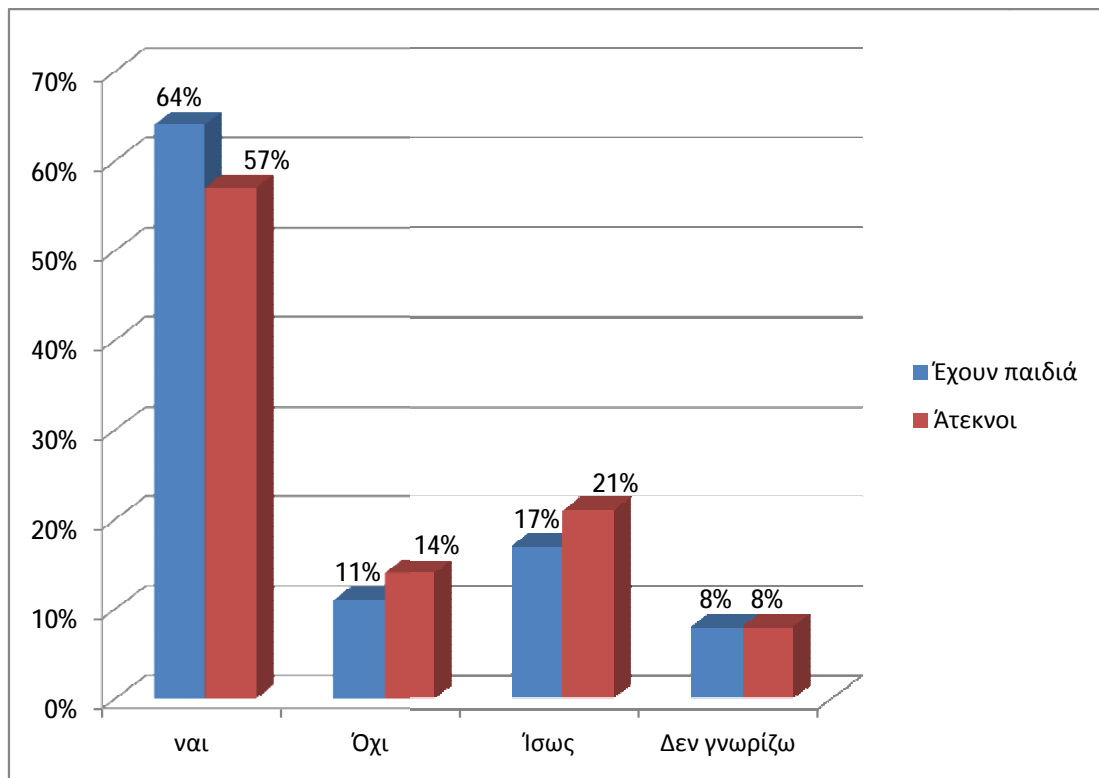
Το δείγμα αναλύθηκε ως προς την ηλικία και το μορφωτικό επίπεδο

Οι πτυχιούχοι 18-40 ετών εμφάνισαν ποσοστό καταφατικών απαντήσεων 55% σε σχέση με τους πτυχιούχους ηλικίας 41-65, το οποίο ανέρχεται στο 65%.

Οι μη πτυχιούχοι ηλικίας 18-40 απάντησαν θετικά σε ποσοστό 60% σε σύγκριση με τους μη πτυχιούχους ηλικίας 41-65 οι οποίοι απάντησαν θετικά σε ποσοστό 68%.

Το δείγμα επίσης αναλύθηκε σύμφωνα με το αν οι ερωτηθέντες έχουν παιδιά ή όχι. Αυτοί που είχαν παιδιά απάντησαν θετικά σε ποσοστό 64% σε σύγκριση με αυτούς που δεν είχαν οι οποίοι απάντησαν θετικά σε ποσοστό 57%.

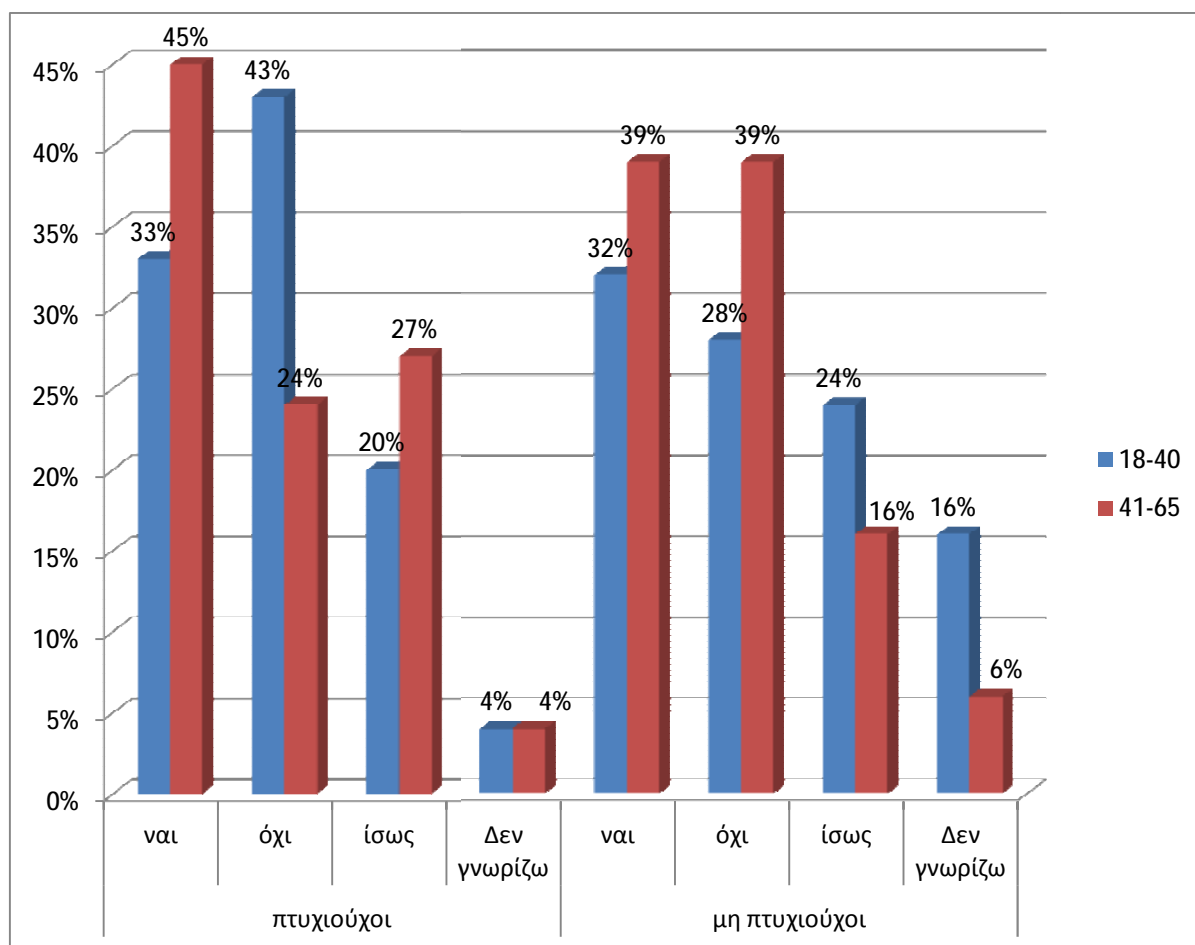

30.Ο κ. Αντρέας, ηλικίας 69 χρονών κατά την διάρκεια της ομιλίας του δε βρίσκει την λέξη που θέλει να πει και έτσι την περιγράφει. Για παράδειγμα θέλει να ζητήσει ένα φλιτζάνι γάλα και αντί αυτού λέει: «θέλω ένα ποτήρι με ...εκείνο το λευκό ...που είναι στο ψυγείο ...δεν μπορώ να βρω την λέξη.» θεωρείτε ότι ο κ. Αντρέας πρέπει να επισκεφτεί λογοθεραπευτή;

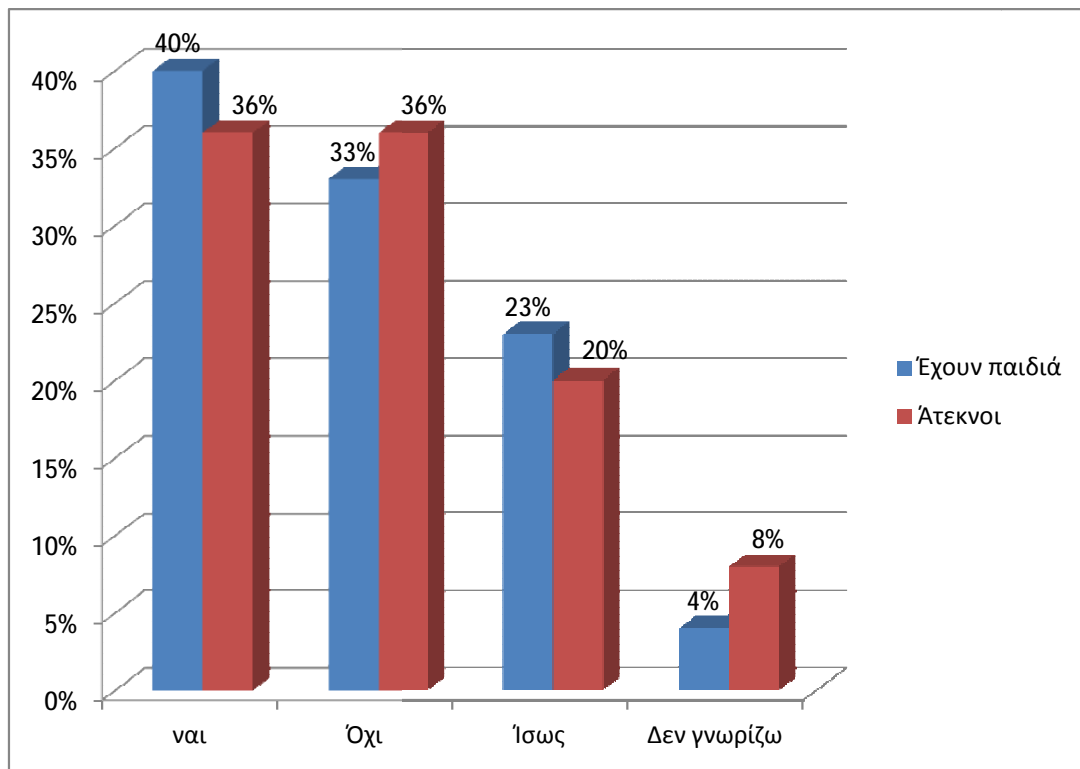
Το δείγμα αναλύθηκε ως προς την ηλικία και το μορφωτικό επίπεδο

Οι πτυχιούχοι 18-40 ετών εμφάνισαν ποσοστό καταφατικών απαντήσεων 33% σε σχέση με τους πτυχιούχους ηλικίας 41-65 , το οποίο ανέρχεται στο 45%.

Οι μη πτυχιούχοι ηλικίας 18-40 απάντησαν θετικά σε ποσοστό 32% σε σύγκριση με τους μη πτυχιούχους ηλικίας 41-65 οι οποίοι απάντησαν θετικά σε ποσοστό 39%.

Το δείγμα επίσης αναλύθηκε σύμφωνα με το αν οι ερωτηθέντες έχουν παιδιά ή όχι. Αυτοί που είχαν παιδιά απάντησαν θετικά σε ποσοστό 40% σε σύγκριση με αυτούς που δεν είχαν οι οποίοι απάντησαν θετικά σε ποσοστό 36%.

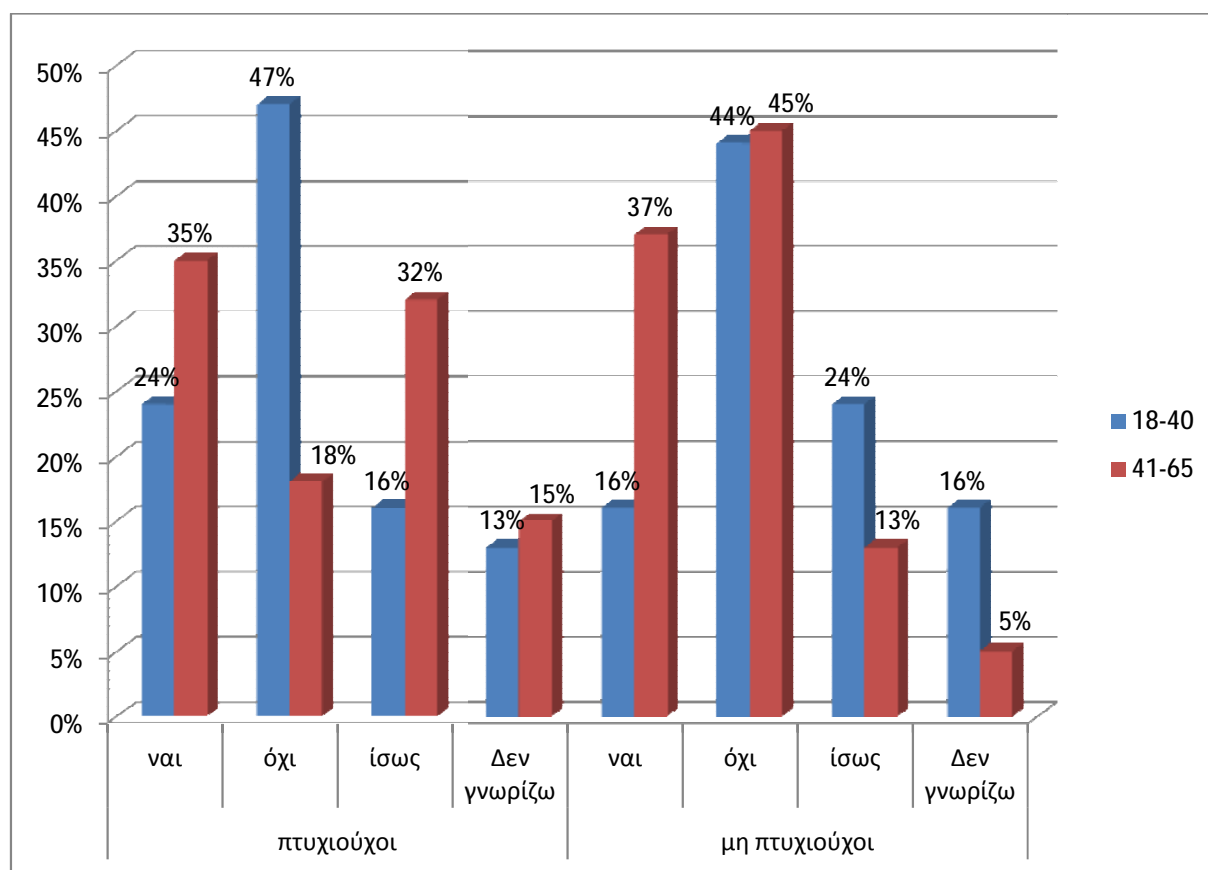

31.Όταν η κ. Μαρία, ηλικίας 68 ετών τρώει σούπα, πνίγεται και βήχει. Θεωρείτε ότι η κυρία Μαρία πρέπει να επισκεφτεί λογοθεραπευτή;

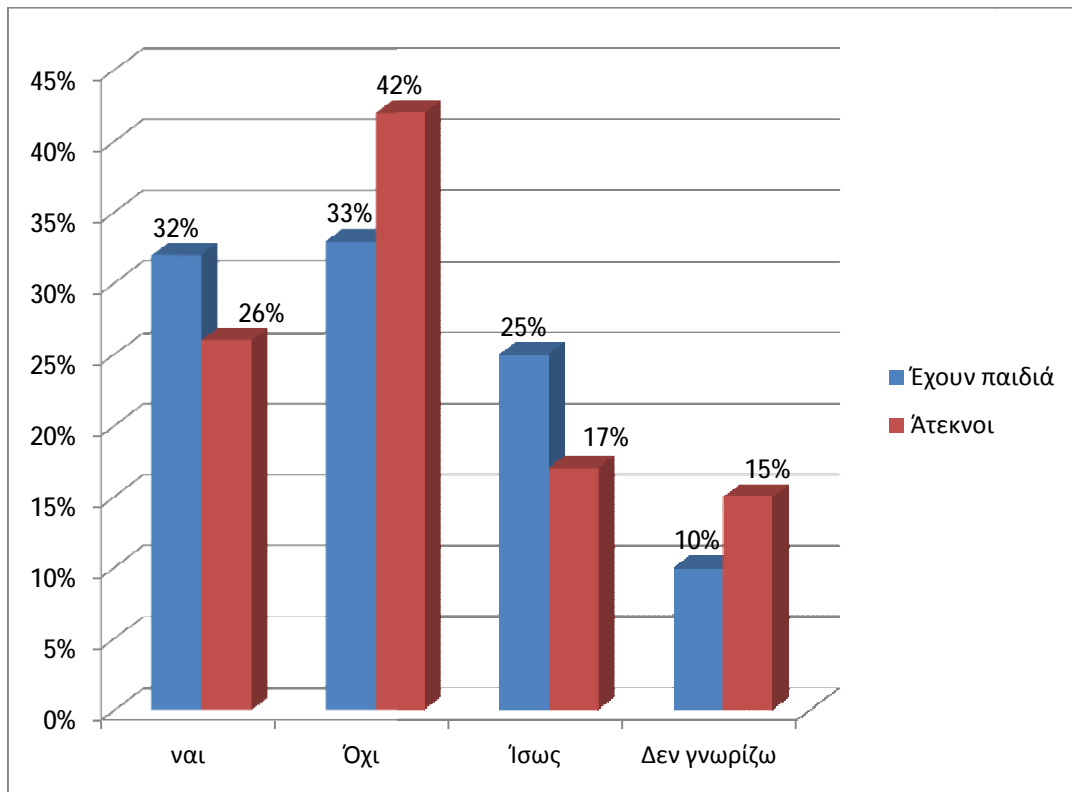
Το δείγμα αναλύθηκε ως προς την ηλικία και το μορφωτικό επίπεδο

Οι πτυχιούχοι 18-40 ετών εμφάνισαν ποσοστό καταφατικών απαντήσεων 24% σε σχέση με τους πτυχιούχους ηλικίας 41-65 , το οποίο ανέρχεται στο 35%.

Οι μη πτυχιούχοι ηλικίας 18-40 απάντησαν θετικά σε ποσοστό 16% σε σύγκριση με τους μη πτυχιούχους ηλικίας 41-65 οι οποίοι απάντησαν θετικά σε ποσοστό 37%.

Το δείγμα επίσης αναλύθηκε σύμφωνα με το αν οι ερωτηθέντες έχουν παιδιά ή όχι. Αυτοί που είχαν παιδιά απάντησαν θετικά σε ποσοστό 32% σε σύγκριση με αυτούς που δεν είχαν οι οποίοι απάντησαν θετικά σε ποσοστό 26%.

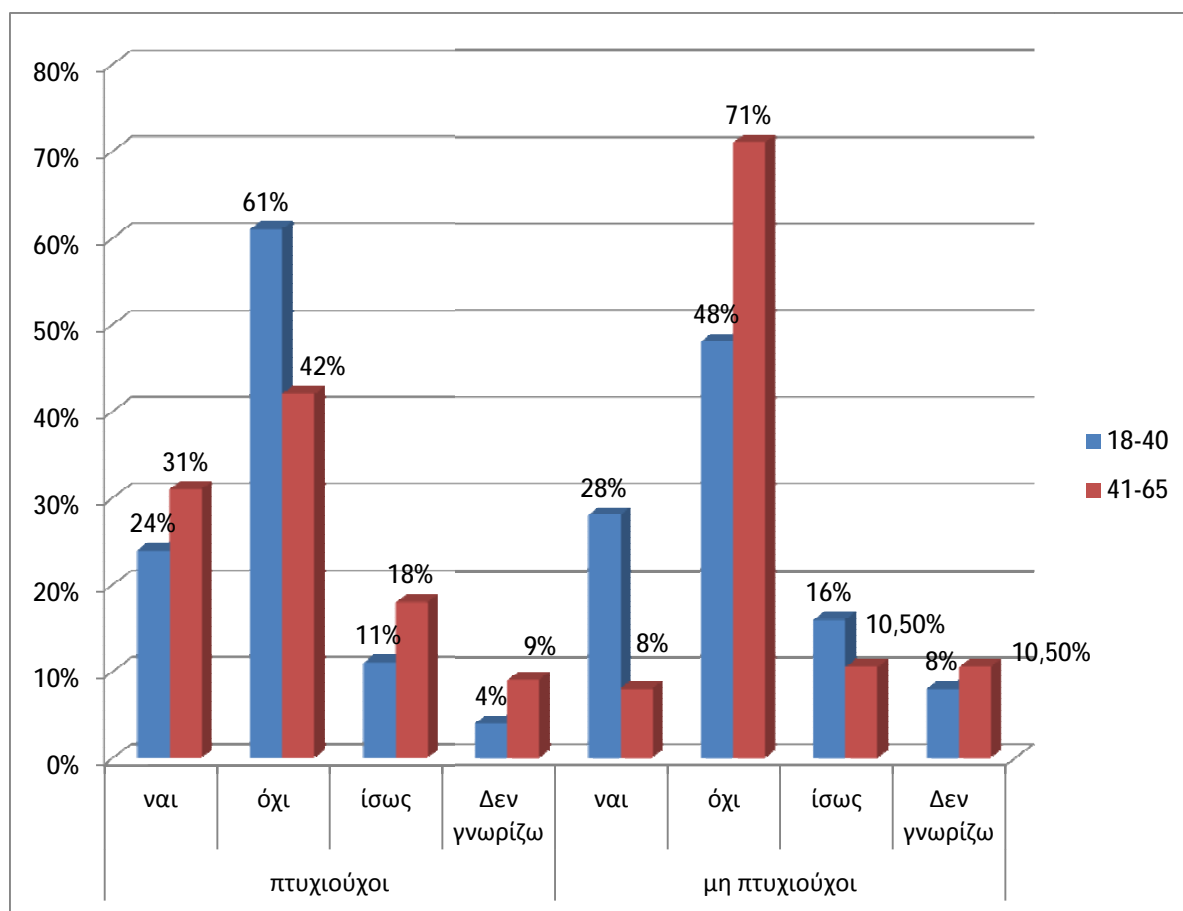

32. Η κ. Ειρήνη, ηλικίας 76 χρονών συχνά ξεχνάει γεγονότα που έγιναν μέσα στη μέρα. Για παράδειγμα όταν η φίλη της στον απογευματινό τους καφέ την ρωτάει αν έφαγε πρωινό και τι, αυτή δε θυμάται. Πιστεύετε ότι η κ. Ειρήνη πρέπει να επισκεφτεί λογοθεραπευτή;

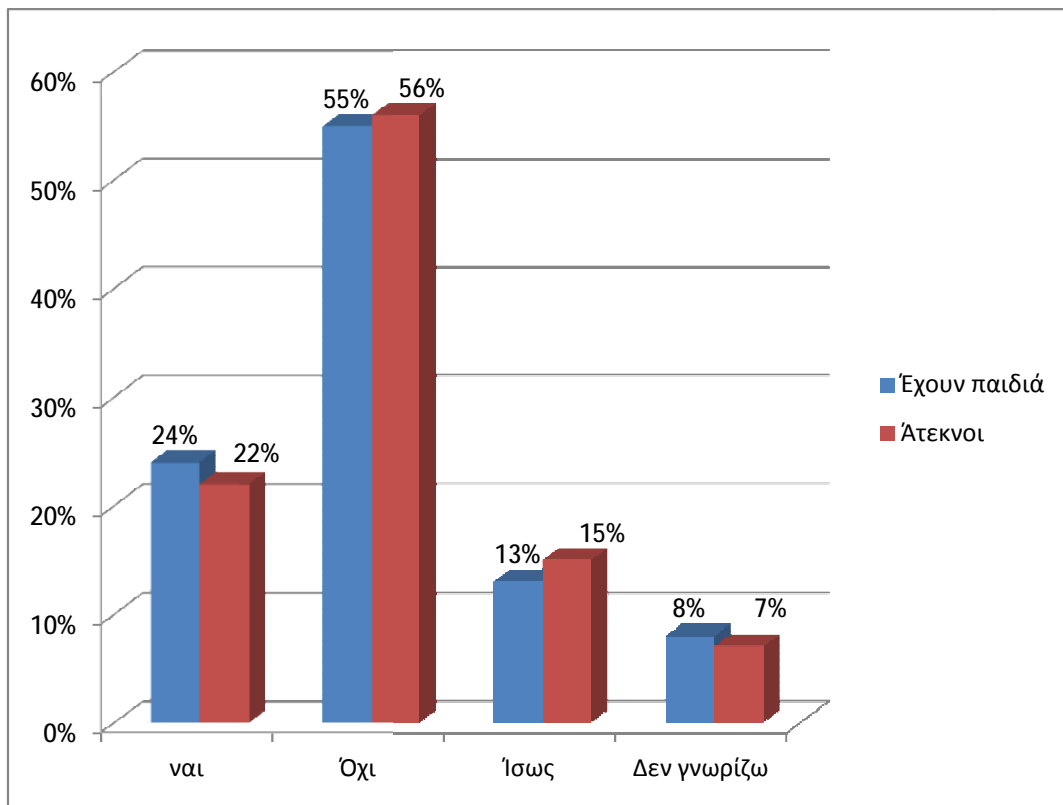
Το δείγμα αναλύθηκε ως προς την ηλικία και το μορφωτικό επίπεδο

Οι πτυχιούχοι 18-40 ετών εμφάνισαν ποσοστό καταφατικών απαντήσεων 24% σε σχέση με τους πτυχιούχους ηλικίας 41-65, το οποίο ανέρχεται στο 31%.

Οι μη πτυχιούχοι ηλικίας 18-40 απάντησαν θετικά σε ποσοστό 28% σε σύγκριση με τους μη πτυχιούχους ηλικίας 41-65 οι οποίοι απάντησαν θετικά σε ποσοστό 8%.

Το δείγμα επίσης αναλύθηκε σύμφωνα με το αν οι ερωτηθέντες έχουν παιδιά ή όχι. Αυτοί που είχαν παιδιά απάντησαν θετικά σε ποσοστό 24% σε σύγκριση με αυτούς που δεν είχαν οι οποίοι απάντησαν θετικά σε ποσοστό 22%.

33.Με ποιες από τις παρακάτω κατηγορίες ενηλίκων πιστεύετε ότι μπορεί ο λογοθεραπευτής να δουλέψει :

Στον παρακάτω πίνακα παραθέτονται τα ποσοστά των απαντήσεων όλου του δείγματος ,αναλυμένα και ως προς την ηλικία τους, όσον αφορά το ποιες παθήσεις ενηλίκων άπτονται της λογοθεραπείας.

ΑΣΘΕΝΕΙΕΣ	Όλο το δείγμα	18-40	41-65
Άτομα με ασθένειες ή τραυματισμούς του εγκεφάλου	66,5%	67%	66%
Άτομα με απώλεια ακοής	46,5%	50%	43%
Ενήλικες με τραυλισμό	92%	92%	92%
Άτομα με πνευμονία	0%	0%	0%
Διανοητικά καθυστερημένα άτομα	58,5%	65%	52%
Άτομα που έχουν υποβληθεί σε μερική ή ολική λαρυγγεκτομή	67,5%	67%	68%
Άτομα με εγκεφαλικό	79,5%	74%	85%
Ενήλικες με απώλεια όρασης	5,5%	8%	3%
Άτομα με χειλεοσχιστία ή υπερωϊοσχιστία	53,5%	43%	64%
Άτομα με πιεσμένη φωνή	59,5%	64%	55%
Άτομα με λευχαιμία	1%	0%	2%
Άτομα με μυοπάθειες	32%	21%	43%
Άτομα με αμυγδαλίτιδα	4%	7%	1%

34.Με ποιες από τις παρακάτω κατηγορίες παιδιών πιστεύετε ότι μπορεί ο λογοθεραπευτής να δουλέψει :

Στον παρακάτω πίνακα παραθέτονται τα ποσοστά των απαντήσεων όλου του δείγματος ,αναλυμένα και ως προς την ηλικία , όσον αφορά το ποιες παθήσεις παιδιών άπτονται της λογοθεραπείας.

ΑΣΘΕΝΕΙΕΣ	Όλο το δείγμα	18-40	41-65
Παιδιά με αρθρωτικά προβλήματα	88%	85%	91%
Παιδιά με προβλήματα ακοής	64,5%	61%	68%
Παιδιά με νοητική υστέρηση	77,5%	75%	80%
Παιδιά με εγκεφαλική παράλυση	48%	46%	50%
Παιδιά με τραυλισμό	96,5%	95%	98%
Παιδιά με σύνδρομο Down	72,5%	66%	79%
Παιδιά με κατάγματα οστών	4,5%	5%	4%
Παιδιά στο φάσμα του αυτισμού	83%	76%	90%
Παιδιά με επιληπτικές κρίσεις	32%	31%	33%
Παιδιά με παραπληγία	25,5%	26%	25%
Παιδιά με προβλήματα όρασης	11%	13%	9%
Παιδιά με διαταραχές ελλειμματικής προσοχής και υπερκινητικότητα	70%	62%	78%

A. Συζήτηση των αποτελεσμάτων

Σύμφωνα με τη στατιστική ανάλυση της έρευνάς μας προέκυψαν τα εξής αποτελέσματα. Το δείγμα χωρίζεται ισομερώς σε δύο ηλικιακές κατηγορίες οι οποίες είναι 18-40 ετών και 41-65 ετών. Επίσης σχεδόν όμοια είναι και τα ποσοστά των ανδρών και των γυναικών που απάντησαν τα ερωτηματολόγια. Όσον αφορά την οικονομική κατάσταση των ερωτηθέντων διαπιστώθηκε πως η πλειοψηφία του δείγματος έχει υψηλό συνολικό μηνιαίο οικογενειακό εισόδημα, γεγονός που μας απέτρεψε στο να λάβουμε αυτόν τον παράγοντα ως παράμετρο στο ερωτηματολόγιό μας. Ένας ακόμα παράγοντας που λήφθηκε υπόψη ήταν το κατά πόσο το δείγμα μας έχει παιδιά. Παρατηρήθηκε πως το ποσοστό αυτών που είχαν με αυτούς που δεν είχαν είναι παρόμοιο. Η συντριπτική πλειονότητα του δείγματος έχει ακούσει για την επιστήμη της λογοθεραπείας και έχει επαφή με άτομα που γνωρίζουν κάποιο λογοθεραπευτή είτε από το οικογενειακό, είτε από το εργασιακό περιβάλλον. Συγκριτικά με παρόμοια έρευνα που διεξάχθηκε στο Λονδίνο το 1985 από τους B.W. Breadner, G.A. Warr-Leeper and S.J. Husband όπου το δείγμα αποτελούταν από άτομα ηλικίας 18-44 σε ποσοστό 69,5% και ηλικίας από 45 και άνω σε ποσοστό 30,5%. Επιπλέον οι άντρες ήταν περισσότεροι από τις γυναίκες σε ποσοστό 65,5% έναντι 34,5%. Όσον αφορά το αν είχαν παιδιά ή όχι οι περισσότεροι ήταν άτεκνοι με διαφορά 7,2%. Η πλειοψηφία του δείγματος άνηκε στην μεσαία και υψηλή οικονομική κατάσταση της χώρας. Τέλος σε αντίθεση με την παρούσα έρευνα οι ερωτηθέντες που γνώριζαν κάποιον λογοθεραπευτή ή γνώριζαν κάποιον που είχε επαφή με κάποιον λογοθεραπευτή ανέρχονταν σε ποσοστό μόλις 21% και η πλειοψηφία τους ήταν άτομα τα οποία είχαν λάβει πανεπιστημιακή κατάρτιση.

Παρατηρούμε επίσης ότι τα άτομα ηλικίας 18-40 ετών τόσο πτυχιούχοι όσο και μη πτυχιούχοι χαρακτηρίζουν τη λογοθεραπεία ως ταμπού της ελληνικής κοινωνίας σε μεγαλύτερο ποσοστό απ' ότι τα άτομα ηλικίας 41-65. Ανεξαρτήτως ηλικίας και μορφωτικού επιπέδου υπάρχει πολύ μεγάλο ποσοστό ατόμων που πιστεύουν ότι υπάρχουν γονείς που δεν αναγνωρίζουν ούτε αποδέχονται ότι το παιδί

τους χρήζει λογοθεραπευτικής βοήθειας. Παρόλαυτά τα ίδια άτομα υποστηρίζουν σε εξίσου μεγάλο ποσοστό με το προηγούμενο ότι εάν οι ίδιοι ή κάποιο μέλος της οικογένειάς τους χρειαζόταν λογοθεραπεία δε θα το κρατούσαν κρυφό. Θεωρούν δηλαδή ότι οι ίδιοι θα ήταν σε θέση να αποδεχτούν κάποιο λογοθεραπευτικό πρόβλημα, ενώ οι άλλοι όχι. Μικρό ποσοστό των ερωτηθέντων παρατηρούμε πως είχε πρόβλημα λογοθεραπευτικό εκ των οποίων οι περισσότεροι δήλωσαν πως αυτό ήταν πρόβλημα άρθρωσης. Μια ακόμα διαπίστωση είναι ότι μεγαλύτερο ποσοστό γυναικών παρά ανδρών έχει αναζητήσει πληροφορίες ώστε να ενημερωθούν για τη λογοθεραπεία. Στην παρούσα έρευνα το ενθαρρυντικό είναι ότι οι ερωτηθέντες σε ποσοστό 98% δήλωσαν ότι έχουν ακούσει για την επιστήμη της λογοθεραπείας σε αντίθεση με την προηγούμενη έρευνα όπου οι μισοί από τους ερωτηθέντες απάντησαν ότι δεν έχουν δει, διαβάσει ή ακούσει τίποτα σχετικό με την λογοθεραπεία.

Ένα ακόμα πεδίο πάνω στο οποίο κλήθηκαν να απαντήσουν οι ερωτηθέντες ήταν οι ηλικιακές ομάδες στις οποίες απευθύνεται η επιστήμη της λογοθεραπείας. Ανεξαρτήτως μορφωτικού επιπέδου οι ερωτηθέντες γνώριζαν σε μεγάλο ποσοστό ότι οι λογοθεραπευτές ασχολούνται με ασθένειες του εγκεφάλου. Μικρό ήταν το ποσοστό της στατιστικής ανάλυσης κατά το οποίο το δείγμα μας γνώριζε ότι οι λογοθεραπευτές ασχολούνται με όλες τις ηλικιακές ομάδες (βρέφη, παιδιά προσχολικής ηλικίας, παιδιά σχολικής ηλικίας, έφηβους και ενήλικες). Το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηθέντων γνώριζαν ότι η λογοθεραπεία ασχολείται με παιδιά προσχολικής και σχολικής ηλικίας. Πάνω από τους μισούς ερωτηθέντες είχαν γνώση ότι η λογοθεραπεία ασχολείται με βρέφη. Τα ποσοστά αυτά είναι παρόμοια με αυτά της προηγούμενης έρευνας, γεγονός που δεν είναι ιδιαίτερα ενθαρρυντικό, με μια σημαντική βελτίωση στην συμβολή της λογοθεραπείας σε βρέφη όπου το ποσοστό αυξήθηκε κατά 22%.

Σύμφωνα με τους ερωτηθέντες, το 72% αυτών θεωρεί πως τα χρόνια που πρέπει να εκπαιδευτεί ένας λογοθεραπευτής θα πρέπει να ανέρχονται στα τέσσερα και άνω. Το ποσοστό αυτό ήταν στο 62,7% στην προηγούμενη έρευνα. Το γεγονός

ότι περίπου τα $\frac{3}{4}$ των ερωτηθέντων πιστεύει ότι χρειάζονται τέσσερα χρόνια και άνω για την επιστήμη της λογοθεραπείας είναι ενθαρρυντικό γιατί δείχνει ότι ο κόσμος αναγνωρίζει ότι είναι ένας τομέας ο οποίος απαιτεί εξειδίκευση. Διατυπώνοντας τον ορισμό του λογοθεραπευτή πολύ μεγάλο ποσοστό απάντησε κάνοντας απλά ετυμολογική ανάλυση της λέξης ή αφήνοντας το πεδίο κενό, γεγονός που φανερώνει την έλλειψη ενημέρωσης άρα και γνώσης του κοινού ως προς το περιεχόμενο ενασχόλησης των λογοθεραπευτών. Εξίσου μεγάλο ήταν και το ποσοστό των ερωτηθέντων της προηγούμενης έρευνας οι οποίοι δεν κατάφεραν να απαντήσουν στην συγκεκριμένη ερώτηση.

Όσον αφορά τα περιστατικά που κλήθηκαν να αξιολογήσουν οι ερωτηθέντες σύμφωνα με το αν χρειάζονται παραπομπή σε λογοθεραπευτή τα αποτελέσματα ήταν τα ακόλουθα. Από τα περιστατικά που αφορούσαν σε παιδιά διαπιστώσαμε πως οι ερωτηθέντες που έχουν παιδιά, έχουν περισσότερες γνώσεις ως προς το πότε και σε ποια περίπτωση ένα παιδί πρέπει να επισκεφθεί λογοθεραπευτή. Το σύνολο των ερωτηθέντων στην πλειοψηφία του απάντησε θετικά στο ότι πρέπει να επισκεφτούν λογοθεραπευτή τα παιδιά που το προφίλ της διαταραχής τους είχε να κάνει με την άρθρωση, την ροή του λόγου/τραυλισμός, τα μαθησιακά καθώς και τις διαταραχές ελλειμματικής προσοχής. Σε αντίθεση με το προφίλ των παιδιών που η διαταραχή τους αφορούσε την φώνηση και την καθυστερημένη ανάπτυξη του λόγου, ομιλίας και κατανόησης, όπου η μειοψηφία των ερωτηθέντων απάντησε θετικά στο ότι τα περιστατικά χρήζουν λογοθεραπευτικής παρέμβασης. Τα αντίστοιχα αποτελέσματα της προηγούμενης έρευνας έδειξαν ότι οι ερωτηθέντες τα πήγαν καλύτερα στο προφίλ παιδιών με διαταραχές στην ομιλία σε σχολική ηλικία αλλά οι περισσότεροι έκριναν λανθασμένα καταστάσεις που αφορούσαν διαταραχές στην φώνηση, καθυστέρηση στην γλωσσική ανάπτυξη μικρών παιδιών καθώς και διαταραχές στην ροή του λόγου.

Όσον αφορά τις ασθένειες των ενηλίκων ανεξαρτήτως μορφωτικού επιπέδου και το αν έχουν παιδιά ή όχι οι γνώσεις των ερωτηθέντων φαίνεται να είναι σε παρόμοιο επίπεδο. Η μόνη διαφορά που διαπιστώθηκε είναι πως τα άτομα

μεγαλύτερης ηλικίας έχουν περισσότερες γνώσεις σε ασθένειες ενηλίκων που χρειάζονται λογοθεραπεία σε σχέση με τα άτομα μικρότερης ηλικίας. Σχετικά με τις ασθένειες των ενηλίκων για τις οποίες οι ερωτηθέντες κλήθηκαν να απαντήσουν αν χρήζουν λογοθεραπευτικής παρέμβασης, αναλυτικά η σύγκριση των αποτελεσμάτων αυτής της έρευνας με την προηγούμενη φαίνονται στον παρακάτω πίνακα:

ΑΣΘΕΝΕΙΕΣ	Ελλάδα 2013	Λονδίνο 1985
Άτομα με ασθένειες ή τραυματισμούς του εγκεφάλου	66,5%	73%
Άτομα με απώλεια ακοής	46,5%	72,6%
Ενήλικες με τραυλισμό	92%	91,7%
Άτομα με πνευμονία	0%	1,6%
Διανοητικά καθυστερημένα άτομα	58,5%	56,7%
Άτομα που έχουν υποβληθεί σε μερική ή ολική λαρυγγεκτομή	67,5%	76,2%
Άτομα με εγκεφαλικό	79,5%	78,2%
Ενήλικες με απώλεια όρασης	5,5%	4,4%
Άτομα με χειλεοσχιστία ή υπερωϊοσχιστία	53,5%	71,8%
Άτομα με πιεσμένη φωνή	59,5%	39,7%
Άτομα με λευχαιμία	1%	2%
Άτομα με μυοπάθειες	32%	44%
Άτομα με αμυγδαλίτιδα	4%	6%

Όπως μπορούμε να καταλάβουμε από τον παραπάνω πίνακα τα ποσοστά δεν είναι ενθαρρυντικά ως προς την θετική εξέλιξη των γνώσεων σε ότι αφορά την λογοθεραπεία σε ενήλικες. Ένα ακόμα συμπέρασμα που μπορούμε να βγάλουμε είναι ότι στην Ελλάδα η ενημέρωση του κόσμου για την επιστήμη της λογοθεραπείας βρίσκεται ακόμα σε αρχικό στάδιο.

Τέλος, γενικό συμπέρασμα της έρευνας για τους ερωτηθέντες είναι ότι ανεξαρτήτως ηλικίας και το αν έχουν παιδιά, οι πτυχιούχοι σε σχέση με τους μη πτυχιούχους έχουν γνώσεις πάνω σε όλα τα προβλήματα- ασθένειες που αναφέρονταν στο ερωτηματολόγιο, δίνοντάς μας τις σωστές απαντήσεις. Το αντίστοιχο αποτέλεσμα της προηγούμενης έρευνας ανέφερε ότι τις περισσότερες γνώσεις πάνω σε λογοθεραπευτικά θέματα την είχαν γυναίκες, οι οποίες είχαν πανεπιστημιακή κατάρτιση και καλή οικονομική κατάσταση αλλά δεν είχαν γίνει ακόμα μητέρες. Αυτό μας δείχνει ότι τον σημαντικότερο ρόλο τον παίζει η μόρφωση από την άποψη ότι ανοίγει καινούργιους ορίζοντες στην ενημέρωση των ατόμων.

B. Περιορισμοί/Συστάσεις

Ο σκοπός της παραπάνω έρευνας είναι το να αποκομίσουμε άποψη σχετικά με το κατά πόσο ο κόσμος έχει γνώση του τι σημαίνει η επιστήμη της λογοθεραπείας, τι πρεσβεύει και πού μπορεί να φανεί χρήσιμη. Αυτό αποσκοπεί στο να γίνεται όσο το δυνατόν ο πιο έγκαιρος και έγκυρος εντοπισμός των λογοθεραπευτικών διαταραχών ώστε το παιδί ή ο ενήλικας να χρησιμοποιήσει τη βοήθεια που παρέχει η λογοθεραπευτική επιστήμη ώστε να θεραπεύσει τις ανάλογες διαταραχές και να του δοθεί η δυνατότητα να προλάβει και να αντιμετωπίσει τα λογοθεραπευτικά του προβλήματα επιτυγχάνοντας τη βελτίωση αυτών αλλά και την αποκατάστασή τους.

Μία καίρια σύσταση για πιθανή μελλοντική έρευνα, βασιζόμενη στην παρούσα, είναι να ληφθεί δείγμα από περισσότερες πόλεις τις Ελλάδας και με μεγαλύτερο ηλικιακό εύρος ώστε να διεκπεραιωθεί μια πιο αναλυτική και λεπτομερής σφυγμομέτρηση του ελληνικού κοινού. Τα αποτελέσματα όλων αυτών των ερευνών αποσκοπούν στο να αναδείξουν τις αδυναμίες και τις ελλείψεις στην παιδεία και στην ενημέρωση του ευρύτερου κοινού ώστε να μπορέσουν οι αρμόδιοι να βελτιώσουν την παρούσα κατάσταση.

VII. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Α.Τ.Ε.Ι. Ηπείρου, Σ.Ε.Υ.Π. Ιωάννινα, τμήμα Λογοθεραπείας. Ανάκτηση 18-12-2013 από <http://www.slt.ioa.teiep.gr/>
2. Α.Τ.Ε.Ι. Πάτρας, τμήμα Λογοθεραπείας. Ανάκτηση 18-12-2013 από http://www.teipat.gr/ekpaideysi/tmima_logotherapeias.php
3. Α.Τ.Ε.Ι. Πελοποννήσου, πληροφορίες από την γραμματεία της σχολής.
4. American Speech-Language-Hearing Association. (2008). Roles and responsibilities of speech-language pathologists in early intervention: guidelines [Guidelines]. Διαθέσιμο από www.asha.org/policy. Ανάκτηση 10-04-2014, από <http://www.asha.org/policy/GL2008-00293.htm#sec1.6>
5. Dillenburger, K., Jordan, J-An. & McKerr, L. (2013, May). Autism Spectrum Disorder: Public awareness and attitudes. Research update No 84. Ανάκτηση 25-11-2013 από : <http://www.ark.ac.uk/publications/updates/update84.pdf>
6. Lesser, R. & Hassip, S. (1986). Knowledge and opinions of speech therapy in teachers, doctors and nurses. *Journal of Child: care, hecdih and devetopment*, 12, 235-249.
7. McManus, M. & Devine, P. (2011, October). Dementia: public knowledge and attitudes. Research update No 77. Ανάκτηση 25-11-2013 από <http://www.ark.ac.uk/publications/updates/update77.pdf>
8. Πανελλήνιος Σύλλογος Λογοθεραπευτών- Ειδικών Παιδαγωγών Πτυχιούχων Πανεπιστημίου. Ιστορικό. Ανάκτηση 23-3-2014 από <http://www.logotherapia.gr/>
9. Πανελλήνιος Σύλλογος Λογοπεδικών- Λογοθεραπευτών. Ιστορικό. Ανάκτηση 23-3-2014 από <http://www.logopedists.gr/>
10. Πανελλήνιος Σύλλογος Λογοπεδικών- Λογοθεραπευτών (ΠΣΛ). Προφίλ Λογοπεδικού. Ανάκτηση 7-4-2014 από :

http://www.logopedists.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=127&Itemid=131

11. Projects- Students Only- Οι εργασίες μου. (2013). Ευαισθητοποίηση του κοινού σε θέματα λογοθεραπείας. Ιστότοπος: <http://myproject.students-only.net/>
12. Public Knowledge of the Field Speech Language Pathology. (2014). *University of Minnesota Duluth*. Ανάκτηση 20-10-2013 από http://dc-viawest.qualtrics.com/SE/?SID=SV_0ufra6D4lcZp5BP&Brand=umdcmm
13. Ruschello, D.M., Lass, N.J. & Brown, J. (1988). College students' perceptions of stutterers. West Virginia University, Morgantown, WV. *National Student Speech Language Hearing Association Journal*, 17, 115-120
14. Σύλλογος Επιστημόνων Λογοπαθολόγων- Λογοθεραπευτών Ελλάδος. Ιστορικά Στοιχεία. Ανάκτηση 16-12-2013 από <http://www.selle.gr/>
15. Sullivan, A. & Cleave, P.L. (2003, Summer). Knowledge of the Roles of Speech-Language Pathologists by Students in Other Health Care Programs. *Journal of Speech-Language Pathology and Audiology*, 27(2), 98-107.
16. Φειδάντση, Μ. (2013). Λογοθεραπευτές, επαγγελματίες χωρίς άδεια. Ανάκτηση 11-4-2014 από : <http://www.protagon.gr/?i=protagon.el.article&id=22522>
17. Warr-Leeper, B. & HumComm, H. (1987). A Study Of Public Awareness Of Speech-Language Pathology: Then And Now. *Journal of Human Communication Canada*, 11(2), 5-15

VIII. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

1. Φύλο:

- A. Άντρας
- B. Γυναίκα

2. Ηλικία:

- A. 18-25
- B. 26-40
- Γ. 41-55
- Δ. 56-65

3. Ποιο είναι το μορφωτικό σας επίπεδο.

- A. Απόφοιτος δημοτικού
- B. Απόφοιτος Γυμνασίου
- Γ. Απόφοιτος Λυκείου
- Δ. Απόφοιτος Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων
- E. Κάτοχος Μεταπτυχιακού Διπλώματος
- ΣΤ. Κάτοχος Διδακτορικού Διπλώματος
- Z. Άλλο (σημειώστε: _____)

4. Τύπος διαμονής

- A. Επαρχία
(σημειώστε περιοχή: _____)
- B. Πόλη
(σημειώστε περιοχή: _____)

5. Ποια από τις παρακάτω κατηγορίες περιγράφει καλύτερα το συνολικό μηνιαίο οικογενειακό σας εισόδημα:

- A. Κάτω από 200€
- B. 200-400€
- Γ. 400-600€
- Δ. 600-800€
- E. 800-1000€
- ΣΤ. 1000€ και άνω

6. Έχετε παιδιά;

- A. Ναι
- B. Όχι

Αν ναι σημειώστε την ηλικία:

- A. Κάτω από 2 ετών
- B. 2-4 ετών
- Γ. 5-9 ετών
- Δ. 10-12 ετών
- E. 13-15 ετών
- ΣΤ. 16-19 ετών
- Z. 20 και άνω

7. Έχετε ακούσει για την επιστήμη της λογοθεραπείας;

- A. Ναι
- B. Όχι

Αν ναι, από πού προήλθε το πρώτο άκουσμα;

- A. Τηλεόραση
- B. Ραδιόφωνο
- Γ. Περιοδικό
- Δ. Ιατρός
- E. Φίλος
- ΣΤ. Άλλο

(σημειώστε: _____)

8. Γνωρίζετε άτομα που να ξέρουν κάποιον λογοθεραπευτή;

- A. Ναι
- B. Όχι

Αν ναι, ποιον γνωρίζετε (φίλο, συνάδελφο, σύζυγο κ.τ.λ.)

Τι σχέση έχει το παραπάνω άτομο με τον λογοθεραπευτή;

9. Θεωρείτε ότι η λογοθεραπεία αποτελεί ταμπού για την ελληνική κοινωνία;

- A. Ναι
- B. Όχι

10. Θεωρείτε ότι υπάρχουν γονείς οι οποίοι δεν αναγνωρίζουν/αποδέχονται ότι το παιδί τους χρήζει λογοθεραπευτικής βοήθειας;

- A. Ναι
- B. Όχι

11. Αν εσείς ή κάποιο μέλος της οικογένειάς σας χρειάστηκε ή χρειαζόταν λογοθεραπευτική βοήθεια θα το κρατούσατε κρυφό;

- A. Ναι
- B. Όχι

- 12. Έχετε ποτέ επισκεφτεί λογοθεραπευτή για προσωπικό σας πρόβλημα;**
Α. Ναι
Β. Όχι
- 13. Έχετε ή είχατε ποτέ κάποιο πρόβλημα ομιλίας, λόγου, ακοής και/ή κατάποσης;**
Α. Ναι
Β. Όχι
- 14. Αν ναι, σημειώστε το πρόβλημα που έχετε/είχατε.**
Α. Τραυλισμός
Β. Άρθρωση
Γ. Φωνή
Δ. Ομιλία
Ε. Ακοή
ΣΤ. Κατάποση
Ζ. Άλλο
(σημειώστε: _____)
- 15. Έχετε ποτέ διαβάσει κάποιο άρθρο, βιβλίο, επιστημονικό περιοδικό που να αφορά την λογοθεραπεία και τις διαταραχές που αυτή θεραπεύει;**
Α. Ναι
Β. Όχι
- 16. Πιστεύετε ότι υπάρχουν ασθένειες του εγκεφάλου με τις οποίες μπορούν να ασχοληθούν οι λογοθεραπευτές;**
Α. Ναι
Β. Όχι
Γ. Ίσως
Δ. Δεν γνωρίζω
- 17. Φτιάξτε μια λίστα με πέντε λέξεις που σας έρχονται στο μυαλό όταν ακούτε την λέξη λογοθεραπεία σε παιδιά.**
Α. _____
Β. _____
Γ. _____
Δ. _____
Ε. _____
- 18. Φτιάξτε μια λίστα με πέντε λέξεις που σας έρχονται στο μυαλό όταν ακούτε την λέξη λογοθεραπεία σε ενήλικες.**
Α. _____
Β. _____
Γ. _____
Δ. _____
Ε. _____

19. Σας παρέπεμψε ποτέ ο οικογενειακός σας ιατρός σε κάποιο λογοθεραπευτή;

- A. Ναι
- B. Όχι

20. Οι λογοθεραπευτές θεραπεύουν διαταραχές... (κυκλώστε μία ή περισσότερες απαντήσεις):

- A. Βρεφών
- B. Παιδιών προσχολικής ηλικίας
- Γ. Παιδιών σχολικής ηλικίας
- Δ. Έφηβους
- E. Ενήλικες
- ΣΤ. Όλα τα παραπάνω

21. Πόσα χρόνια πιστεύετε ότι πρέπει να διαρκεί η εκπαίδευση των λογοθεραπευτών μετά το λύκειο.

- A. Τουλάχιστον 1 χρόνο
- B. Τουλάχιστον 2 χρόνια
- Γ. Τουλάχιστον 3 χρόνια
- Δ. Τουλάχιστον 4 χρόνια
- E. Τουλάχιστον 6 χρόνια
- ΣΤ. Τουλάχιστον 8 χρόνια

22. Συμπληρώστε την παρακάτω φράση:

Λογοθεραπευτής είναι αυτός ο οποίος_____

23. Η Μαρία ηλικίας 4 χρονών δεν μπορεί να εκφέρει το -σ- σωστά. Για παράδειγμα λέει «θούπα» αντί για «σούπα». Πιστεύετε ότι η Μαρία πρέπει να επισκεφθεί λογοθεραπευτή;

- A. Ναι
- B. Όχι
- Γ. Ίσως
- Δ. Δε γνωρίζω

24. Ο Γιάννης ηλικίας 8 χρονών έχει πολλές δυσκολίες στην ανάγνωση και στη γραφή. Κατά τα άλλα η επικοινωνία του με γονείς και φίλους είναι φυσιολογική. Πιστεύετε ότι αυτό το παιδί πρέπει να επισκεφθεί κάποιον ειδικό;

- A. Ναι
- B. Όχι
- Γ. Ίσως
- Δ. Δε γνωρίζω

Αν ναι, ποιον ειδικό ή ποιους ειδικούς;

- 25. Η Δήμητρα ηλικίας 3 χρονών χρησιμοποιεί 50 διαφορετικές λέξεις τις οποίες αρχίζει και συνδυάζει σε φράσεις. Παράδειγμα θέλω μπισκότα. Κατανοεί απλές ερωτήσεις και μπορεί να σου δείξει μέλη του σώματός της όταν της τα κατονομάζεις. Πιστεύετε ότι η Δήμητρα πρέπει να εξεταστεί από κάποιον λογοθεραπευτή;**
- A. Ναι
 - B. Όχι
 - Γ. Ίσως
 - Δ. Δε γνωρίζω
- 26. Ο Χρήστος ηλικίας 8 χρονών έχει βραχνή φωνή. Η μητέρα του λέει ότι φωνάζει συνέχεια. Πρέπει ο Χρήστος να επισκεφθεί λογοθεραπευτή;**
- A. Ναι
 - B. Όχι
 - Γ. Ίσως
 - Δ. Δε γνωρίζω
- 27. Η Ισμήνη 15 μηνών δεν κατανοεί απλές φράσεις όπως «έλα εδώ». Πρέπει η Ισμήνη να επισκεφθεί λογοθεραπευτή;**
- A. Ναι
 - B. Όχι
 - Γ. Ίσως
 - Δ. Δε γνωρίζω
- 28. Η Χαρά 3 χρονών επαναλαμβάνει ήχους ή λέξεις όταν ενθουσιάζεται χωρίς να το αντιλαμβάνεται. Για παράδειγμα μπορεί να πει «Κ-κοίταξέ με μαμά!». Οι γονείς της δεν ανησυχούν για την ομιλία της. Εσείς πιστεύετε ότι η Χαρά πρέπει να επισκεφθεί λογοθεραπευτή;**
- A. Ναι
 - B. Όχι
 - Γ. Ίσως
 - Δ. Δε γνωρίζω
- 29. Όταν ο Φώτης ηλικίας 7 χρονών αφηγείται μια ιστορία είναι δύσκολο να καταλάβεις για ποιο θέμα μιλάει. Εάν η μητέρα του τον στείλει να της φέρει κάτι από την κουζίνα ο Φώτης ήδη στη διαδρομή το έχει ξεχάσει. Ο Φώτης φαίνεται να επικοινωνεί φυσιολογικά με την οικογένειά του και τους φίλους του. Θεωρείτε ότι ο Φώτης πρέπει να επισκεφθεί λογοθεραπευτή;**
- A. Ναι
 - B. Όχι
 - Γ. Ίσως
 - Δ. Δε γνωρίζω

- 30. Ο κ. Αντρέας, ηλικίας 69 χρονών κατά την διάρκεια της ομιλίας του δε βρίσκει την λέξη που θέλει να πει και έτσι την περιγράφει. Για παράδειγμα θέλει να ζητήσει ένα φλιτζάνι γάλα και αντί αυτού λέει: «θέλω ένα ποτήρι με ...εκείνο το λευκό ...που είναι στο ψυγείο ...δεν μπορώ να βρω την λέξη.» θεωρείτε ότι ο κ. Αντρέας πρέπει να επισκεφτεί λογοθεραπευτή;**
- A. Ναι
 - B. Όχι
 - Γ. Ίσως
 - Δ. Δεν γνωρίζω
- 31. Όταν η κ. Μαρία, ηλικίας 68 ετών τρώει σούπα, πνίγεται και βήχει. Θεωρείτε ότι η κυρία Μαρία πρέπει να επισκεφτεί λογοθεραπευτή;**
- A. Ναι
 - B. Όχι
 - Γ. Ίσως
 - Δ. Δεν γνωρίζω
- 32. Η κ. Ειρήνη, ηλικίας 76 χρονών συχνά ξεχνάει γεγονότα που έγιναν μέσα στη μέρα. Για παράδειγμα όταν η φίλη της στον απογευματινό τους καφέ την ρωτάει αν έφαγε πρωινό και τι, αυτή δε θυμάται. Πιστεύετε ότι η κ. Ειρήνη πρέπει να επισκεφτεί λογοθεραπευτή;**
- A. Ναι
 - B. Όχι
 - Γ. Ίσως
 - Δ. Δεν γνωρίζω
- 33. Με ποιες από τις παρακάτω κατηγορίες ενηλίκων πιστεύετε ότι μπορεί ο λογοθεραπευτής να δουλέψει (κυκλώστε μία ή περισσότερες):**
- A. Άτομα με ασθένειες ή τραυματισμούς του εγκεφάλου
 - B. Άτομα με απώλεια ακοής
 - Γ. Ενήλικες με τραυλισμό
 - Δ. Άτομα με πνευμονία
 - E. Διανοητικά καθυστερημένα άτομα
 - ΣΤ. Άτομα που έχουν υποβληθεί σε μερική ή ολική λαρυγγεκτομή
 - Z. Άτομα με εγκεφαλικό
 - H. Ενήλικες με απώλεια όρασης
 - Θ. Άτομα με χειλεοσχιστία ή υπερωϊοσχιστία
 - I. Άτομα με πιεσμένη φωνή
 - K. Άτομα με λευχαιμία
 - Λ. Άτομα με μυοπάθειες
 - M. Άτομα με αμυγδαλίτιδα

34. Με ποιες από τις παρακάτω κατηγορίες παιδιών πιστεύετε ότι μπορεί ο λογοθεραπευτής να δουλέψει (κυκλώστε μία ή περισσότερες):

- A. Παιδιά με αρθρωτικά προβλήματα
- B. Παιδιά με προβλήματα ακοής
- Γ. Παιδιά με νοητική υστέρηση
- Δ. Παιδιά με εγκεφαλική παράλυση
- E. Παιδιά με τραυλισμό
- ΣΤ. Παιδιά με σύνδρομο Down
- Z. Παιδιά με κατάγματα οστών
- H. Παιδιά στο φάσμα του αυτισμού
- Θ. Παιδιά με επιληπτικές κρίσεις
- I. Παιδιά με παραπληγία
- K. Παιδιά με προβλήματα όρασης
- Λ. Παιδιά με διαταραχές ελλειμματικής προσοχής και υπερκινητικότητα